ကစ္စည်းကျမ်းရင်းမှတ်စု

သန္ဓိ၊ နာမ်၊ အာချာတ်

အရှင်ဆေကိန္ဒ(ပျော်ဘွယ်)စုစည်းရေးသားသည်။

နံ့သာမြိုင်ဗိုလ်ကျောင်း၊ မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက်၊ မန္တလေး။

သာသနာ - ၂၅၇၀ ကောဇာ - ၁၃၈၈

မာတိကာ

သန္ဓိပထမပိုင်း -- ၃
သန္ဓိဒုတိယပိုင်း-- ၆
သန္ဓိတတိယပိုင်း -- ၁၀
သန္ဓိစတုတ္ထပိုင်း--၁၂
သန္ဓိပဉ္စမပိုင်း-- ၁၆
သန္ဓိနောက်ဆက်တွဲ --၂၁
နာမ်ပထမပိုင်း--၂၅
နာမ်ဒုတိယပိုင်း --၂၉
နာမ်တတိယပိုင်း--၃၂
နာမ်စတုတ္ထပိုင်း -- ၃၅
နာမ်ပဉ္စမပိုင်း -- ၃၇
အာချာတ်ပထမပိုင်း -- ၃၈
အာချာတ်ဒုတိယပိုင်း--၄၂
အာချာတ်တတိယပိုင်း -- ၅၄
အာချာတ်စတုတ္ထပိုင်း-- ၆၁
ကျက်မှတ်ရန် ဆောင်ပုဒ်များ --၂၄/၇၁

✍ တောင်းပန်လွှာ ✍

မိမိအနေဖြင့် ပညာနို့ရည်သောက်သုံးနေဆဲ
ဉာဏ်နုနယ်သေးတဲ့ ပညာသင်မျှသာဖြစ်၍
မှားယွင်းချွတ်ချော်မှုများ ပါရှိခဲ့လျှင်
ဝေဖန်ဆန်းစစ် အမှန်ပြင်ပေးတော်မူကြပါဘုရား။

အရှင်ဆေကိန္ဒာဘိလင်္ကာရ (ပျော်ဘွယ်)

သာသနဓဇဓမ္မာစရိယ၊ ဝိနယဝိဒူ၊ အင်္ဂုတ္တရဝိဒူ
မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက်၊ နံ့သာမြိုင်ဖိုလ်ကျောင်း၊ မန္တလေး။

☸ သင်ချအကျိုး, စာတန်ခိုး ☸

စာချ,စာသင်၊ အလုပ်ခွင်ဝယ်၊
နေ့စဉ်မွေ့လျော်၊ များသူတော်တို့၊
ရွှင်ပျော်လို့လ၊ သဒ္ဓါကြွ၍၊
ဉာဏစင်ဖြူ၊ သင်ချမှုကား၊
ထိုသူစီးပွါး၊ သုတများသဖြင့်၊
စဉ်းစားဉာဏ်ကြွယ်၊ အမြင်ကျယ်၏၊

မကွယ်စေကာ၊ ကိလေသာလည်း၊
သူငါရန့်ကြမ်း၊ ဖြစ်စတမ်းသို့၊
ဗရမ်းဗတာ၊ မဖြစ်လာဘဲ၊
ဣဿာ မစ္ဆေရ၊ မထကြွဘူး၊

ရာဂ,ဒေါသော၊ မာန,မောတို့၊
အပြောမကျယ်၊ သေးငယ်ငယ်မှ၊
စ၍ပဟာန်၊ တဒင်္ဂနှင့်၊
ဝိက္ခမ္ဘန၊ ပယ်နိုင်ကြသည်၊
သင်ချအကျိုး၊ စာတန်ခိုး။

(တောင်မြို့၊ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်)

= = = = = = = = = = = = = = = = = =

ကစ္စည်းကျမ်း သုတ်စဉ်အရေအတွက်

သန္ဓိ	နာမ်	ကာရက	သမာသ်	တဒ္ဓိတ်	အာချာတ်	ကိတ်	ဥဏာဒ်	စုစုပေါင်း
၅၁	၂၁၈/၉	၄၅	၂၈	၆၂	၁၁၈	၁၀၀	၅၀	၆၇၂

မှတ်ချက်။ နာမ်ပိုင်း၌ (၂၁၈)ရှိသည်မှာ “**ဧတောထေသု စ**”သုတ်ကို ချန်၍ ရေတွက်ခြင်းတည်း။

(ဆောင်) သန္ဓိငါးဆယ်, တစ်သုတ်ကယ်, နာမ်ဝယ် နှစ်ရာ့ဆယ်ရှစ်ဝ။
အာချာတ်၌ဝယ်, ဆယ့်ရှစ်ကယ်, မှတ်ဖွယ် တစ်ရာမျှ။
ကိတ်ပိုင်းတစ်ရာ, ဥဏာဒ်မှာဝယ်, ငါးဆယ်စင်စစ်, မှတ်တုံလစ်, နှစ်ဆယ့်ရှစ် သမာသ။
ခြောက်ဆယ်နှစ်ဝ, တဒ္ဓိတတည်း၊ ကာရကဝယ်, လေးဆယ်နှင့်ငါး၊ **ပေါင်းငြား ခုနှစ်ဆယ်,**
နှစ်သုတ်ကယ်, မှတ်ဖွယ် ခြောက်ရာပြ။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သန္ဓိ ပုဒ်ဖြတ်,ပုဒ်စပ်

သန္ဓိ အဓိပ္ပါယ်

နှစ်ပုဒ်တို့၏အကြားကို မမြင်မူ၍ ကောင်းစွာ စပ်အပ်သောကြောင့် "သန္ဓိ"မည်၏။

သန္ဓိပထမပိုင်း

❖❖❖❖❖❖❖

သုတ်မည်ပုံ - အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြတတ်သောကြောင့် သုတ်မည်၏။

ပုံစံ - သရာ သရေ လောပံ။

ဝုတ္တိမည်ပုံ - သုတ်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ဆိုတတ်သောကြောင့် ဝုတ္တိမည်၏။

ပုံစံ - သရာ ခေါ သရေ ပရေ လောပံ ပပ္ပေါန္တိ။

ဥဒါဟရဏ်မည်ပုံ - ထုတ်ဆောင်အပ်သော ပြယုဂ်,ပုံစံသည် ဥဒါဟရဏ်မည်၏။

ပုံစံ - ယဿိန္ဒြိယာနိ သမထင်္ဂတာနိ စသည်တည်း။

သုတ်(၄)မျိုး

နာမည်မှည့်သော သုတ်သည်	သညာသုတ် မည်၏
ရှေ့သုတ်သို့ ဖြစ်စေ, နောက်သုတ်သို့ဖြစ်စေ လိုက်သောသုတ်သည်	အဓိကာရသုတ် မည်၏
တစ်နေရာ၌ ဆိုလိုက်ရုံမျှဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ပြန့်နှံ့အောင် ဆိုအပ်သောသုတ်သည်	ပရိဘာသာသုတ် မည်၏
ချေခြင်း, ရဿပြုခြင်း, ဒီဃပြုခြင်း စသည်ဖြင့် စီရင်သောသုတ်သည်	ဝိဓိသုတ် မည်၏

ဝိဓိ(၈)မျိုး-လောပဝိဓိ၊အာဒေသဝိဓိ၊အာဂမဝိဓိ၊ဒီဃဝိဓိ၊ရဿဝိဓိ၊ပဋိသေဓဝိဓိ၊ပစ္စယဝိဓိ၊ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်။

- သညာ, အဓိကာ, ပရိဘာ, တစ်ဖြာ ဝိဓိသုတ်။
- နာမည်မှည့်သော်, သညာခေါ်, လိုက်သော် အဓိကာ။
- တစ်နေရာ၌, ဆိုလိုက်ရုံဖြင့်, လုံးစုံနှံ့စေ, ဆိုအပ်ပေ, ခေါ်လေ ပရိဘာ။
- စီရင်သည်ပင်, ဝိဓိတွင်, လေးအင် သုတ်အလာ။
- လောပါ-ဒေသ, အာဂမနှင့်, ဒီဃ-ရဿေ, ပဋိသေဓ, ပစ္စယထည့်, ဝိဘတ္တိ, ဝိဓိသုတ်ရှစ်ဖြာ။

၁၊ ၁။ အတ္ထော အက္ခရသညာတော

➢ **အနက်ကို အက္ခရာတို့ဖြင့် သိမှတ်ရခြင်းအကျိုး**

ပိဋကတ်သုံးပုံတို့အား ကျေးဇူးများသော အက္ခရကောသလ္လဉာဏ်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ တသ္မာ အက္ခရကောသလ္လံ ဗဟူပကာရံ သုတ္တန္တေသု။

၂၊၂။ အက္ခရာပါဒယော ဧကစတ္တာလီသံ

➢ **အက္ခရာအမည်မှည့်ရခြင်းအကျိုး**

အတ္ထော အက္ခရသညာတော စသောသုတ်တို့၌ အ, အာစသော(၄၁)လုံးတို့ကို အက္ခရာဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ တေန ကွတ္ထော? အတ္ထော အက္ခရသညာတော။

၃၊၃။ တတ္ထောဒန္တာ သရာ အဋ္ဌ

သရအမည်မှည့်ရခြင်းအကျိုး

သရာ သရေ လောပံ စသောသုတ်တို့၌ အ,အာစသော(၈)လုံးတို့ကို 'သရ'ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ တေန ကွတ္ထော? သရာ သရေ လောပံ။

၄။ ၄။ လဟုမတ္တာ တယော ရဿာ

ရဿ အမည်မှည့်ရခြင်းအကျိုး

ရဿံ စသောသုတ်တို့၌ အ,ဣ,ဥဟူသော သရ(၃)လုံးတို့ကို 'ရဿ'ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ တေန ကွတ္ထော? ရဿံ။

၅၊ ၅။ အညေ ဒီဃာ

➢ **အညအပါဒါန် အရ** - ရဿသရ(၃)လုံးရ၏။ **အည အရ** - ဒီဃသရ(၅)လုံးရ၏။

၆၊ ၈။ သေသာ ဗျဉ္ဇနာ

➢ **သေသအပါဒါန် အရ** - သရ(၈)လုံးရ၏။ **သေသ အရ** - ဗျည်း(၃၃)လုံးရ၏။

၇၊ ၉။ ဝဂ္ဂါ ပဉ္စပဉ္စသော မန္တာ

ဝဂ်အမည်မှည့်ရခြင်းအကျိုး

ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ စသောသုတ်တို့၌ က-စသော(၂၅)လုံးသော ဗျည်းတို့ကို 'ဝဂ်'ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ တေန ကွတ္ထော? ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ။

၈၊ ၁၀။ အံ ဣတိ နိဂ္ဂဟီတံ

မေး။ ဣံ ဣတိ နိဂ္ဂဟီတံ/ ဥံ ဣတိ နိဂ္ဂဟီတံဟု သုတ်တည်နိုင်/ မတည်နိုင်။

ဖြေ။ နိဂ္ဂဟိတ်သည် ရဿသရ(၃)လုံးကို မှီသောကြောင့် သုတ်တည်နိုင်ပါသည်။

နိဂ္ဂဟိတ်အမည်မှည့်ရခြင်းအကျိုး

အံ ဗျဥ္စနေ နိဂ္ဂဟီတံ စသောသုတ်တို့၌ 'နိဂ္ဂဟိတ်'ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲရခြင်း အကျိုးရှိသည်။ တေန ကွတ္တော? အံ ဗျဥ္စနေ နိဂ္ဂဟီတံ။

၉၊ ၁၁။ ပရသမညာ ပယောဂေ

(သန္ဓိကျမ်း၌ အကာရက အမည်မှည့်သောသုတ်)

ပရသမညာ-၌ ပရအပါဒါန် အရ - ကစ္စည်းကျမ်း၊

ပရ အရ - သဒ္ဒတ္ထကျမ်း။

ပရသမညာ အရ - ဃောသ,အဃောသ စသော အမည်တို့ကိုယူ။

၁၀၊ ၁၂။ ပုဗ္ဗမဓောဋ္ဌိတမဿရံ သရေန ဝိယောဇယေ

ပုဒ်စပ်	ပုဒ်ဖြတ်
တတြာယမာဒိ	တတြ+အယံ+အာဒိ

- ဗျည်းကအုပ်ထား, သရများ, မှတ်သားမထင်ရှား၊ သရ အရှိကို, သိစေလို, မိန့်ဆိုခွဲ၍ထား။

၁၁၊ ၁၄။ နယေ ပရံ ယုတ္တေ

တတြာဘိရတိမိစ္ဆေယျ	တတြ+အဘိရတိံ+ဣစ္ဆေယျ

ယုတ္တေ-သဒ္ဒါထည့်ဆိုရကျိုး

အက္ကောစ္ဆိ မံ, အဝဓိ မံ, အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ စသောပုံစံတို့၌ ရှေ့မ-အထက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကို နောက် အ-သရသို့ မဆောင်ကပ်ရ-ဟု တားမြစ်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

သန္ဓိပထမပိုင်း ပြီး၏။

✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

ကြောင်သူတော် မဖြစ်စေကြနဲ့

ဆရာရှေ့မှာ ကုတ်တုတ်တုတ်၊

ဆရာကွယ်ရာ ထင်ရာလုပ်၊

လူစုတ်စာသင်သား၊ မဖြစ်စေကြနဲ့။

(နံ့သာမြိုင်ဆရာတော်၏ ဩဝါဒ)

သန္ဓိဒုတိယပိုင်း

❖❖❖❖❖❖❖

၁၂၊ ၁၃။ သရာ သရေ လောပံ

ယဿိန္ဒြိယာနိ	ယဿ+ဣန္ဒြိယာနိ
နောဟေတံ	နောဟိ+ဧတံ
သမေတာယသ္မာ	သမေတု+အာယသ္မာ

၁၃၊ ၁၅။ ဝါပရော အသရူပါ

စတ္တာရောမေ	စတ္တာရော+ဣမေ
ကိန္နုမာဝ	ကိန္နု+ဣမာဝ

၁၄၊ ၁၆။ ကွစာသဝဏ္ဏံ လုတ္တေ

နောပေတိ	န+ဥပေတိ
ဗန္ဓုဿေဝ	ဗန္ဓုဿ+ဣဝ

မေး။ ကွစာသဝဏ္ဏံ လုတ္တေ-သုတ်၌ အသဝဏ်ပြုရမည့် သရများကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

ဖြေ။ အသဝဏ်ပြုရမည့်သရများ - ဣဝဏ်, ဥဝဏ်တို့ဖြစ်ပါသည်။ (၂၄-ခုနှစ်)

၁၅၊ ၁၇။ ဒီဃံ(ဒုတိယပိုင်း)

သဒ္ဓီဓ	သဒ္ဓါ+ဣဓ
စူဘယံ	စ+ဥဘယံ

၁၆၊ ၁၈။ ပုဗ္ဗော စ

ကိံသူဓ	ကိံသု+ဣဓ
သာဓူတိ	သာဓု+ဣတိ

ကွစာသဝဏ္ဏံ လုတ္တေ သုတ်နှင့် ဒီဃံ, ပုဗ္ဗော စသုတ်တို့အထူး

ကွစာသဝဏ္ဏံ လုတ္တေ သုတ်ကား - အသဝဏ္ဏဒီဃပြုသောသုတ် ဖြစ်ပါသည်။
ဒီဃံ, ပုဗ္ဗော စသုတ်တို့ကား - သဝဏ္ဏဒီဃပြုသောသုတ် ဖြစ်ပါသည်။

၁၇၊ ၁၉။ ယမေဒန္တသာဒေသော

ယပြုရမည့် ဧ သရ - မေ, တေ, ယေ စသောပုဒ်တို့၏ အစိတ် ဧ,သရကို ယပြုရပါမည်။

မျာယံ	မေ+အယံ
တျာဟံ	တေ+အဟံ
တျာဿ	တေ+အဿ

- ယေ, တေ, မေ, ကေ, ပဗ္ဗတေ၊ ယမေဒန္တ သုတ်ဘို့တည်း။
- ယေကို မလို၊ နီတိဆို၊ စေကို ဆရာကြီးတို့နည်း။ (မန်လည်-၁၆/ ၁၇)

၁၈၊ ၂၀။ ဝမောဒုဒန္တာနံ (ဝံ+ဩဉ+အန္တာနံ)

အထ ခွဿ	အထ ခေါ+အဿ
သွဿ	သော+အဿ
ဗဟွာဗာဓော	ဗဟု+အာဗာဓော
ဝတ္ထွေတ္ထ	ဝတ္ထု+ဧတ္ထ
စက္ခွာပါထမာဂစ္ဆတိ	စက္ခု+အာပါထံ+အာဂစ္ဆတိ

၁၉၊ ၂၂။ သဗ္ဗော စံ တိ

ဣစ္စေတံ	ဣတိ+ဧတံ
ဣစ္စဿ	ဣတိ+အဿ
ပစ္စုတ္တရိတွာ	ပတိ+ဥတ္တရိတွာ
ပစ္စာဟရတိ	ပတိ+အာဟရတိ

မေး။ သဗ္ဗော စံ တိသုတ်ဖြင့် အဘယ်သဒ္ဒါတို့၏ တိကို စပြုရပါမည်နည်း။

ဖြေ။ အတိ, ပတိ, ဣတိသဒ္ဒါတို့၏ အဆုံးတိကို စပြုရပါမည်။ **[၆၃-ခုနှစ်]**

မေး။ ဣတိ+အဿကို ပုဒ်နှစ်နည်း စပ်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ။ ဣတိဿ ဟု ပုဒ်စပ်၊ (တနည်း) ဣစ္စဿ ဟု ပုဒ်စပ်။ **[၅၃-ခုနှစ်]**

- အတိ ပတိ, ဣတိပုဒ်က, တိ-ပဒသာ, စ ပြုရာ, မိန့်မှာ သဗ္ဗောစံ။ (သပြေ-ပ-နှာ ၁၁၃)

သရေ-အရ/နိမိတ်-အရ ယူရမည့်သရများ

အတိဿ စန္တဿသုတ်ဖြင့် ဣဝဏ်နောင်းရာ၌ အတိ,ပတိ,ဣတိသဒ္ဒါတို့၏ တိကို စ-မပြုရဟု တားမြစ်ထားသောကြောင့် အဝဏ်နှစ်လုံး, ဥဝဏ်နှစ်လုံး ဧ,ဩ သရတို့ကို ယူရပါမည်။

၂၀၊ ၂၇။ ဒေါ ဓဿ စ

ဧကမိဒါဟံ	ဧကံ+က္လဓ+အဟံ

မေး။ အဘယ်သဒ္ဒါနောင် အဘယ်သဒ္ဒါတို့၏ ဓကို ဒပြုရပါမည်နည်း။

ဖြေ။ ဧကသဒ္ဒါနောင် က္လဓသဒ္ဒါ၏ ဓကိုသာ ဒပြုရပါမည်။ (ဗြဲ-ခုနစ်)

➢ ဧကနောက်ရှိ, က္လဓသဒ္ဒါ, ဓကိုသာ, ရံခါ ဒဒွေးပြု။ (အခြေပြု-နှာ၂၁)

ဒေါ ဓဿ စ သုတ်၌ စသဒ္ဒါအကျိုး

စသဒ္ဒါဖြင့် သာဟု ဟူသော ပုံစံ၌ ဓကို ဟပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

သာဟု	သာ**ဓု**

သုတ္တဝိဘာဂပုံစံများ

သုဂတော	သုဂဒေါ
ဒုက္ကဋ္ဋံ	ဒုက္ကတံ
ဂန္ဓဗ္ဗော	ဂန္တဗ္ဗော
အတြဇော	အတ္တဇော
ကုလူပကော	ကုလူပဂေါ
မဟာသာလော	မဟာသာရော
ဂဝဇော	ဂဝယော
ကုဗ္ဗတော	ကုဠတော
သကေ	သယေ
နိယံပုတ္တံ	နိဇံပုတ္တံ
နိယကော	နိယတော
ဘစ္စော	ဘတ္တော
နိပ္ဖတ္တိ	နိပ္ပတ္တိ(ရှု-အလို နိ+ပတ္တိ)
နိက္ခမတိ	နိက္ကမတိ(ရှု-အလို နိ+ကမတိ)

➢ ဒေါဓဿစ, သုတ်၌စဖြင့်, တကိုလည်းဋ္ဌ, ကကိုခနှင့်, ပစောက်ဖရေး, ဝနှစ်ထွေး, ဗဒွေးစသည်ပြု။

၂၁၊ ၂၁။ ဣလဝဏ္ဏော ယံ နဝါ

ပဋိသန္ထာရဝုတျဿ	ပဋိသန္ထာရဝုတ္တိ+အဿ
ဝိတျာနုဘူယတေ	ဝိတ္တိ+အနုဘူယတေ

နဝါ သဒ္ဒါထည့် ဆိုရခြင်းအကျိုး

နဝါ သဒ္ဒါဖြင့် ပဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော၊ မုတ္တာစာဂီ အနုဒ္ဒတော-ပုံစံတို့၌ ရှေ့ဣလဝဏ်ကို ယ-မပြုရဟု တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ကစ္စည်း၊ နှာ-၄၇)

၂၂၊ ၂၈။ ဧဝါဒိဿ ရိ ပုဗ္ဗော စ ရဿော

ယထရိဝ	ယထာ+ဧဝ
တထရိဝ	တထာ+ဧဝ

သန္ဓိဒုတိယပိုင်း ပြီး၏။

✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

တစ်နေ့တာ အကျိုးရှိရှိနေမယ်

နံနက်နှင့် ညနေခင်း

ပျင်းတယ်လို့ စာမအံ။

နေ့လယ်မှာ ဗိုက်တော်တင်း

စင်းလို့အိပ်ပြန်။

ညဦးနှင့် သန်းခေါင်ယာမ်

စာပြန်သံမကြား။

နံနက်မှာ သပိတ်ပိုက်

ကောင်းလိုက်ကြသေးရဲ့လား…?

(မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီး၏ ဩဝါဒ)

သန္ဓိတတိယပိုင်း

❖❖❖❖❖❖❖

၂၃၊ ၂၆။ သရာ ပကတိ ဗျဥ္စနေ

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ	မနော+ပုဗ္ဗင်္ဂမာ
ပမာဒေါ မစ္စုနော ပဒံ	ပမာဒေါ+မစ္စုနော ပဒံ
တိဏ္ဏော ပါရင်္ဂတော အဟု	တိဏ္ဏော+ပါရင်္ဂတော အဟု

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာကို ပုဒ်ဖြတ်(၃)နည်း - မနော+ပုဗ္ဗင်္ဂမာ / မနောပုဗ္ဗံ+ဂမာ / မနောပုဗ္ဗ+ဂမာ

၂၄၊ ၃၅။ သရေ ကွစိ

ကော ဣမံ	ကော+ဣမံ

၂၅၊ ၃၇။ ဒီဃံ(တတိယပိုင်း)

သမ္မာ ဓမ္မံ	သမ္မ+ဓမ္မံ
မုနီ စရေ	မုနိ+စရေ
ခန္တီ ပရမံ	ခန္တိ+ပရမံ

၂၆၊ ၃၈။ ရဿံ

ဘောဝါဒိ နာမ သော	ဘောဝါဒီ+နာမ သော
ယထာဘာဝိ ဂုဏေန သော	ယထာဘာဝီ+ဂုဏေန သော

၂၇၊ ၃၉။ လောပဉ္စ တတြာကာရော

သ သီလဝါ	သော+သီလဝါ
သ ပညဝါ	သော+ပညဝါ
သေ ဓမ္မော	သော+ဓမ္မော
သ ဝေ	သော+ဝေ
သ မာနကာမောပိ	သော+မာနကာမောပိ
သ ဝေ မုနိ	သော+ဝေ မုနိ

၂၈၊ ၄၀။ ပရဒွေဘာဝေါ ဌာနေ

ဣလဓပ္ပမာဒေါ	ဣလဓ+**ပ**မာဒေါ
ပုရိသဿ	ပုရိသ+**သ**
ပဗ္ဗဇ္ဇံ	ပ+**ဝ**ဇ္ဇံ
စာတုဒ္ဒသိံ	စာတု+**ဒ**သိံ
ပဥ္စဒ္ဒသိံ	ပဥ္စ+**ဒ**သိံ
အဘိက္ကန္တတရော	အဘိ+**က**န္တတရော

၂၉၊ ၄၂။ ဝဂ္ဂေ ဃောသာဃောသာနံ တတိယပဌမာ

ဃောသ-အရ စတုတ္ထအက္ခရာ ရ၏။ **အဃောသ-အရ** ဒုတိယအက္ခရာ ရ၏။ **[ဖြဲ-ခုနှစ်]**

ဧသေဝ စဇ္ဈာနပ္ဖလော	ဧသေဝ စ+ဈာန+ဖလော
ယတြဋ္ဌိတံ	ယတြ+ဋ္ဌိတံ
ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော	ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ+ဋ္ဌိတော
စတ္တာရိဋ္ဌာနာနိ	စတ္တာရိ+ဌာနာနိ

- **"သဒိသဒွေးဘော် နှင့် အသဒိသဒွေးဘော်"**

လာမည့်အက္ခရာနှင့် လာရာဌာနတို့ အက္ခရာချင်းတူသော ဒွေးဘော်သည် **"သဒိသဒွေးဘော်"**မည်၏။
လာမည့်အက္ခရာနှင့် လာရာဌာနတို့ အက္ခရာချင်းမတူသော ဒွေးဘော်သည် **"အသဒိသဒွေးဘော်"**မည်၏။

သန္ဓိတတိယပိုင်း ပြီး၏။

✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ နေကြပါ

ကိုရင်ဆိုတာ၊ ယဉ်ကျေးပါ၊ ရိုင်းစွာ မပြုရ။

ရိုင်းစွာပြုက၊ ဘဝပင်လယ်၊ ခရီးသည်၊ တကယ်အောက်တန်းကျ။

ဆင့်တန်းမြင့်မား၊ စိတ်ထားဖြူစင်၊ ဘဝတွင်၊ တွင်တွင် တိုးတတ်ရ။

ပြုပြင်နိုင်မှ၊ တိုးတတ်ရ၊ ချစ်ကြလူ့နတ်က။

လူ့နတ်ချစ်ခင်၊ စိတ်ကြည်လင်၊ ဖြူစင်သန့်ရှင်းကြ။

(နံ့သာမြိုင်ဆရာတော်၏ ဩဝါဒ)

သန္ဓိစတုတ္ထပိုင်း

❖❖❖❖❖❖❖❖

၃၀၊ ၅၈။ အံ ဗျဉ္ဇနေ နိဂ္ဂဟီတံ

ဇေ၀ံဝုတ္တော	ဇေ၀ံ+ဝုတ္တော
တံ သာဓူတိ	တံ+သာဓူတိ

အံ ဗျဥ္ဇနေ နိဂ္ဂဟီတံသုတ်၌ ဗျဥ္ဇနေ-အရ

ယူရမည့်ဗျည်း- ဝဗျည်း၊ သဗျည်း။ (တနည်း) အံမှတပါးသောဗျည်း။

မယူရမည့်ဗျည်း- အံဗျည်း။ [၄၇-ခုနစ်]

- ဝဂ္ဂံ ဝဂ္ဂေ, ဗျဥ္ဇနေနှင့်, ဧဟေတစ်ဝ, သယေစတို့, မြစ်ချဖို့ရန်, တည်ရပြန်,အံ ဗျဥ္ဇနေသုတ်။

၃၁၊ ၄၉။ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ

တန္နိစ္စုတံ	တံ+နိစ္စုတံ
ဓမ္မဥ္စရေ	ဓမ္မံ+စရေ
စိရမ္ပဝါသိံ	စိရံ+ပဝါသိံ
သန္တန္တဿ	သန္တံ+တဿ
တင်္ကာရုဏိကံ	တံ+ကာရုဏိကံ
ဧဝခေါ်	ဧ၀ံ+ခေါ

ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ သုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါအကျိုး

ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ပုဂ္ဂလံ ဟူသောပုံစံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို လပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

ပုဂ္ဂလံ	ပုဂ္ဂံ+အံ

၃၂၊ ၅၀။ ဧဟေ ဉံ

ပစ္စတ္တဉ္ဉေဝ	ပစ္စတ္တံ+ဧဝ
တဉ္ဉေဝေတ္ထ	တံ+ဧဝ+ဧတ္ထ
ဧဝဉှိ	ဧ၀ံ+ဟိ
တဉှိ	တံ+ဟိ

၃၃၊ ၅၀။ သ ယေ စ

သညောဂေါ	သံ+ယောဂေါ
သညုတ္တံ	သံ+ယုတ္တံ

၃၄၊ ၅၁။ မဒါ သရေ

တမဟံ	တံ+အဟံ
တေဒဝေါစ	တေံ+အဝေါစ

၃၅၊ ၃၄။ ယဝမဒနတရလာ စာဂမာ

နယိမဿ	န+ဣမဿ
ယထယိဒံ	ယထာ+ဣဒံ
ဝုဒိက္ခတိ	ဥ+ဒိက္ခတိ
လဟုမေဿတိ	လဟု+ဧဿတိ
ဂရုမေဿတိ	ဂရု+ဧဿတိ
ကသာမိဝ	ကသာ+ဣဝ
သမ္မဒညာ	သမ္မာ+အညာ
မနသာဒညာ	မနသာ+အညာ
အတ္တဒတ္ထမဘိညာယ	အတ္တ+အတ္ထံ+အဘိညာယ
စိရံ နာယတိ	စိရံ+အာယတိ
ဣတော နာယတိ	ဣတော+အာယတိ
ယသ္မာတိဟ	ယသ္မာ+ဣဟ
တသ္မာတိဟ	တသ္မာ+ဣဟ
အဇ္ဇတဂ္ဂေ	အဇ္ဇ+အဂ္ဂေ
သဗ္ဘိရေဝ	သဗ္ဘိ+ဧဝ
အာရဂ္ဂေရိဝ	အာရဂ္ဂေ+ဣဝ
သာသပေါရိဝ	သာသပေါ+ဣဝ
ဆဠာဘိညာ	ဆ+အဘိညာ
သဠာယတနံ	ဆ+အာယတနံ (သ ဆဿ ဝါ သုတ်ဖြင့် ဆကို သပြု)

အဇ္ဈတဂ္ဂေ ပုဒ်ဖြတ်(၃)နည်း - အဇ္ဈ+အဂ္ဂေ / အဇ္ဈ+ဒဂ္ဂေ / အဇ္ဈတံ+အဂ္ဂေ

ယဝမဒနတရလာ စာဂမာ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါအကျိုး

စသဒ္ဒါဖြင့် စိရပ္ပဝါသိံ စသောပုံစံ၌ မကို ပပြု၊ သဒတ္ထပသုတော စသောပုံစံ၌ ကကို ဒပြု၊ သုဂတော စသောပုံစံ၌ ဒကို တပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

စိရပ္ပဝါသိံ	စိရံ+ပဝါသိံ
သဒတ္ထပသုတော	သကတ္ထပသုတော
သုဂတော	သုဂဒေါ (သန္ဓိရုပ် နှစ်နည်း)

၃၆၊ ၄၇။ ကွစိ ဩ ဗျဉ္ဇနေ

အတိပ္ပဂေါ ခေါ	အတိပ္ပ+ခေါ(နဲ)အတိပ္ပဂ+ခေါ
ပရောသဟဿံ	ပရ+သဟဿံ

၃၇၊ ၅၇။ နိဂ္ဂဟီတဉ္စ

စက္ခုံ ဥဒပါဒိ	စက္ခု+ဥဒပါဒိ
အဝံသိရော	အဝ+သိရော
ယာဝဉ္စိဓ	ယာဝ+စ+ဣဓ
အဏုံထူလာနိ	အဏု+ထူလာနိ
မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ	မနောပုဗ္ဗ+ဂမာ(သန္ဓိရုပ်သုံးနည်း)

နိဂ္ဂဟီတဉ္စသုတ်၌ စသဒ္ဒါအကျိုး

စသဒ္ဒါဖြင့် ပစေဿတိ ဟူသော ပုံစံ၌ ဝိကို ပပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

ပစေဿတိ	ဝိစေဿတိ

၃၈၊ ၅၃။ ကွစိ လောပံ

တာသာဟံ	တာသံ+အဟံ
ဝိဒူနဂ္ဂမိတိ	ဝိဒူနံ+အဂ္ဂံ+ဣတိ

၃၉၊ ၅၄။ ဖျဥ္စနေ စ

အရိယသစ္စာနဒသနံ	အရိယသစ္စာနံ+ဒဿနံ
ဗုဒ္ဓါနသာသနံ	ဗုဒ္ဓါနံ+သာသနံ

၄၀၊ ၅၅။ ပရော ဝါ သရော

အဘိနန္ဒုန္တိ	အဘိနန္ဒုံ+ဣတိ
ဥတ္တတ္တံဝ	ဥတ္တတ္တံ+ဣဝ
ယထာဗီဇံဝ	ယထာဗီဇံ+ဣဝ
ယထာဓညံဝ	ယထာဓညံ+ဣဝ

၄၁၊ ၅၆။ ဖျဥ္စနော စ ဝိသညောဂေါ

ဧဝံသ တေ	ဧဝံ+အဿ တေ
ပုပ္ဖံသာ	ပုပ္ဖံ+အဿာ

စသဒ္ဒါအကျိုး

ဖျဥ္စနော စ ဝိသညော ဂေါ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် အဂျာဂါရံ၊ ပဋိသန္ထာရဝုတျဿ စသောပုံစံတို့၌ ဗျည်းသုံးလုံး တွဲနေရာဝယ် သဘောတူဗျည်းနှစ်လုံးတို့တွင် အစတစ်လုံးကို ချေရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

အဂျာဂါရံ	အဂ္ဂိ+အာဂါရံ
ပဋိသန္ထာရဝုတျဿ	ပဋိသန္ထာရဝုတ္တိ+အဿ

မေး။ သံယုတ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းပြပြီးလျှင်၊ သသညောဂနှင့် ဝိသညောဂအရ ယူရမည့်ဗျည်းတို့ကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ သရတစ်လုံးထဲ၌ ဗျည်းနှစ်လုံး,သုံးလုံး ပူးတွဲနေခြင်းကို **“သံယုတ်”** ဟုခေါ်၏။
သသညောဂ-အရ ရှေ့အက္ခရာ။ ဝိသညောဂ-အရ နောက်အက္ခရာ။ [၆၃-ခုနှစ်]

သန္ဓိစတုတ္ထပိုင်း ပြီး၏။

✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

သန္ဓိပဥ္စမပိုင်း

❖❖❖❖❖❖❖❖

၄၂၊ ၃၂။ ဂေါ သရေ ပုထသာဂမော ကွစိ

ပုထဂ္ဂေဝ	ပုထ+ဧဝ

၄၃၊ ၃၃။ ပါသ္သ စန္တော ရဿော

ပဂေ္ဂဝ	ပါ+ဧဝ

၄၄၊ ၂၄။ အဗ္ဘော အဘိ

အဗ္ဘုဒီရိတံ	အဘိ+ဥဒီရိတံ
အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ	အဘိ+ဥဂ္ဂစ္ဆတိ

၄၅၊ ၂၅။ အဇ္ဈော အဓိ

အဇ္ဈောကာသေ	အဓိ+ဩကာသေ
အဇ္ဈာဂမာ	အဓိ+အာဂမာ

မေး။ အဘိကို အဗ္ဘ, အဓိကို အဇ္ဈပြုရာ၀ယ် နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သရများကို သုတ်ထောက်၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ တေန ဝါ ဣဝဏ္ဏေ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဣဝဏ်မှတပါး အခြားသောသရများ ဖြစ်ပါသည်။(၅၈-ခု)

၄၆၊ ၂၆။ တေန ဝါ ဣဝဏ္ဏေ

အဘိစ္ဆိတံ	အဘိ+ဣစ္ဆိတံ
အဓီရိတံ	အဓိ+ဤရိတံ

မေး။ တေန ဝါ ဣဝဏ္ဏေသုတ်ဖြင့် တားမြစ်ခံရသောသုတ်များ။

ဖြေ။ အဗ္ဘော အဘိသုတ်နှင့် အဇ္ဈော အဓိသုတ်။ [၅၀-ခုနှစ်]

၄၇၊ ၂၃။ အတိဿ စန္တဿ

အတီသိဂဏော	အတိ+ဣသိဂဏော
အတီရိတံ	အတိ+ဤရိတံ

၄၈၊ ၄၃။ ကွစိ ပဋိ ပတိဿ

ပဋ္ဌဂ္ဂိ	ပတိ+အဂ္ဂိ
ပဋိဟညတိ	ပတိ+ဟညတိ

၄၉၊၄၄။ပုထဿု ဗျဉ္ဇနေ

ပုထုဇ္ဇနော	ပုထ+ဇနော
ပုထုဘူတံ	ပုထ+ဘူတံ

ပုထဿု ဗျဉ္ဇနေသုတ်၌ အန္တသဒ္ဒါအကျိုး

အန္တသဒ္ဒါပိုဖြင့် မနုညံ စသောပုံစံတို့၌ သရနှောင်းရာ၌ ပုထသဒ္ဒါမှတပါးသော မနစသောသဒ္ဒါတို့၏ အဆုံးဩကို ဥပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

မနုညံ	မနော+အညံ

၅၀၊ ၄၅။ ဩ အဝဿ

ဩနဒ္ဓါ	အဝ+နဒ္ဓါ

မေး။ မနုညံ ၊ ဩနဒ္ဓါ ပုဒ်တို့ကို ပဒစ္ဆေဒပြုပြပါ။

ဖြေ။ မနုညံကို မနော+အညံ၊ ဩနဒ္ဓါကို အဝ+နဒ္ဓါ-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုလေ။

သတိပြုဖွယ် - သန္ဓိကျမ်း၌ အဝကို ဩ ပြုသောသုတ် - **ဩ အဝဿ၊**
အာချာတ်ကျမ်း၌ ဩကို အဝပြုသော သုတ် - **ဩ အဝ သရေ။**

၅၁၊ ၅၉။ အနုပဒိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တယောဂတော

(သုတ္တာတိဒေသသုတ် / ညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့်တူသောသုတ်)

သန္ဓိ(၃)မျိုး- သရသန္ဓိ၊ ဗျဉ္ဇနသန္ဓိ၊ ဝုတ္တသန္ဓိ

➢ **သရသန္ဓိ ပုံစံများ**

ပါပနံ	ပ+အာပနံ
ပရာယဏံ	ပရံ+အယနံ(နဲ)ပရာ+အယနံ(နဲ)ပရ+အာယနံ
ဥပါယနံ	ဥပ+အယနံ
ဥပါဟနံ	ဥပ+အာဟနံ
နျာယောဂေါ	နိ+အာယောဂေါ
နိရုပဓိ	နိ+ဥပဓိ
အနုဗောဓော	အနု+ဗောဓော
ဒုဝူပသဂ္ဂံ	ဒု+ဥပသဂ္ဂံ
သုဝူပသဂ္ဂံ	သု+ဥပသဂ္ဂံ
ဒွါလယော	ဒု+အာလယော
သွာလယော	သု+အာလယော
ဒုရာချာတံ	ဒု+အာချာတံ
သွာချာတော	သု+အာချာတော
ဥဒီရိတံ	ဥ+ဤရိတံ
သမုဒ္ဒိဋ္ဌံ	သံ+ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ
ဝိယဂ္ဂံ	ဝိ+အဂ္ဂံ
ဝိဓျဂ္ဂံ	ဝိ+အဓိ+အဂ္ဂံ
ဗျဂ္ဂံ	ဝိ+အဂ္ဂံ
အဝယာဂမနံ	အဝ+အာဂမနံ
အနွေတိ	အနု+ဧတိ
အနုပဃာတော	အန+ဥပဃာတော(နဲ)အနု+ဥပဃာတော
အနစ္ဆရိယံ	အန+အစ္ဆရိယံ
ပရိယေသနာ	ပရိ+ဧသနာ
ပရာမာသော	ပရ+အာမာသော

➢ ဗျဥ္စနသန္ဓိ ပုံစံများ

ပရိဂ္ဂဟော	ပရိ+ဂဟော
ပဂ္ဂဟော	ပ+ဂဟော
ပက္ကမော	ပ+ကမော
ပရက္ကမော	ပရာ+ကမော
နိက္ကမော	နိ+ကမော
နိက္ကသာဝေါ	နိ+ကသာဝေါ
နိလ္လယနံ	နိ+လယနံ
ဒုလ္လယနံ	ဒု+လယနံ
ဒုဗ္ဘိက္ခံ	ဒု+ဘိက္ခံ
ဒုဗ္ဗုတ္တံ	ဒု+ဝုတ္တံ
သန္နိဋ္ဌံ	သံ+ဒိဋ္ဌံ
ဒုဂ္ဂဟော	ဒု+ဂဟော
ဝိဂ္ဂဟော	ဝိ+ဂဟော
နိဂ္ဂတော	နိ+ဂတော
အဘိက္ကမော	အဘိ+ကမော
ပဋိက္ကမော	ပတိ+ကမော

ဝုတ္တသန္ဓိ ပုံစံ မထုတ်ရခြင်းအကြောင်း

ဝုတ္တသန္ဓိသည် အသီးအခြား မရှိ၊ သရသန္ဓိ, ဗျဥ္စနသန္ဓိတို့၌ အတွင်းဝင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင်းတည်း။

သန္ဓိပဥ္စမပိုင်း ပြီး၏။

✦ ✦ ✦ ✦ ✦ ✦ ✦

ကွက်လပ်ဖြည့်ပါ

အများသံဃာ၊ စိတ်ချမ်းသာအောင်

လိုရာဖြည့်စွက်၊ ထိုကွက်လပ်

ငါ့အတွက်၊ ဖြစ်ရမည်။

(နံ့သာမြိုင်ဆရာတော်၏ ဩဝါဒ)

သန္ဓိ နောက်ဆက်တွဲ

❖❖❖❖❖❖❖❖

ယောဂဝိဘာဂ/သုတ္တဝိဘာဂ

သုတ်ကို ပင်ကိုရှိရင်းအစီအရင်မှ တစ်မျိုးပြောင်းပြီး စီရင်နိုင်အောင် ခွဲစိတ်ဝေဖန်ခြင်းကို ယောဂဝိဘာဂဟုလည်းကောင်း, သုတ္တဝိဘာဂဟုလည်းကောင်း ခေါ်ပါသည်။ (အခြေပြု-၄၂)

ယောဂဝိဘာဂ(၃)မျိုး

ဆောင် - ဝိနာ, ဝိသုံ, ဒွိဓာခြုံ၊ သုံးပုံ သုတ်ယောဂ။

ယောဂဝိဘာဂအမည်	နမူနာပုံစံ
အလိုက်ကိုကြည့်၍ သုတ်ကိုဝေဖန်သော **ဝိနာဓိကာရယောဂဝိဘာဂ**	သဗ္ဗော စံ တိ-စသောသုတ်
မူလသုတ်နားကို မြှောင်၍ အလားတူသုတ်များကို ပြုသော **ဝိသုံကရဏယောဂဝိဘာဂ**	ဒေါ ဓဿ စ-စသောသုတ်
မူလသုတ်ကို (၂)မျိုးခွဲ၍ပြုသော **ဒွိဓာကရဏယောဂဝိဘာဂ**	လောပဥ္စ တတြာကာရော-စသောသုတ်

သန္ဓိကျမ်း၌ ပရိဘာသာသုတ်များ

၁။	အတ္တော အက္ခရသညာတော
၂။	ပရသမညာ ပယောဂေ
၃။	ပုဗ္ဗမဓောဌိတမဿရံ သရေန ဝိယောဇယေ
၄။	နယေ ပရံ ယုတ္တေ

သန္ဓိကျမ်း၌ သညာ(အမည်မှည့်သော) သုတ်များ

၁။	အက္ခရာပါဒယော ဧကစတ္တာလီသံ	အက္ခရာအမည်
၂။	တတ္ထောဒန္တာ သရာ အဋ္ဌ	သရအမည်
၃။	လဟု မတ္တာ တယော ရဿာ	ရဿအမည်
၄။	အညေ ဒီဃာ	ဒီဃအမည်
၅။	သေသာ ဗျဉ္ဇနာ	ဗျည်းအမည်
၆။	ဝဂ္ဂါ ပဉ္စပဉ္စသော မန္တာ	ဝဂ်အမည်
၇။	အံ ဣတိ နိဂ္ဂဟီတံ	နိဂ္ဂဟိတ်အမည
၈။	ပရသမညာ ပယောဂေ	ဃောသ အဃောသစသည် အမည်

သန္ဓိကျမ်း၌ နိဂ္ဂဟိတ်ချေသော သုတ်များ

၁။	ကွစိ လောပံ	သရကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ချေ
၂။	ဗျဥ္ဇနေ စ	ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ချေ

သန္ဓိကျမ်း၌ သရချေသော သုတ်များ

၁။	သရာ သရေ လောပံ	ရှေ့သရချေ
၂။	ဝါ ပရော အသရူပါ	နောက်သရချေ
၃။	လောပဉ္စ တတြာကာရော	ရှေ့သရချေ
၄။	ပရော ဝါ သရော	နိဂ္ဂဟိတ်မှ နောက်သရချေ

သန္ဓိကျမ်း၌ ဒီဃပြုသော သုတ်များ

၁။	ဒုတိယပိုင်းဒီဃံ	ရှေ့သရကျေပြီးသော် နောက်သရကို ဒီဃပြု
၂။	ပုဗ္ဗော စ	နောက်သရကျေပြီးသော် ရှေ့သရ ကိုဒီဃပြု
၃။	တတိယပိုင်းဒီဃံ	ဗျည်းကြောင့် ဒီဃပြု

သန္ဓိကျမ်း၌ ပကတိပြုသော သုတ်များ

၁။	သရာ ပကတိ ဗျဥ္ဇနေ	ဗျည်းကြောင့် ပကတိပြု
၂။	သရေ ကွစိ	သရကြောင့် ပကတိပြု
၃။	အံ ဗျဥ္ဇနေ နိဂ္ဂဟီတံ	ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို အံပြု

သန္ဓိကျမ်း၌ ကာရိယနှစ်ချက် / ဝိဓိနှစ်ချက်စီရင်သော သုတ်များ

၁။	ဝေါဒိသံ ရိ ပုဗ္ဗော စ ရသော	ရိပြု / ရဿပြု
၂။	လောပဉ္စ တတြာကာရော	သရချေ / အ-လာ
၃။	ပါဿ စန္တော ရသော	ရဿပြု / ဂ-လာ

သန္ဓိကျမ်း၌ ရဿပြုသော သုတ်များ

၁။	ရဿံ	ဗျည်းကြောင့် ရဿပြု
၂။	ဝေါဒိသံ ရိ ပုဗ္ဗော စ ရသော	ရိပြု /ရဿပြု
၃။	ပါဿ စန္တော ရသော	ရဿပြု /ဂ-လာ

သန္ဓိကျမ်း၌ မ,ပြုသော သုတ်များ

၁။	ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ	နိဂ္ဂဟိတ်ကို င,ဉ ,ဏ,န,မ,ပြု
၂။	မဒါ သရေ	နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ,ပြု၊ဒ,ပြု

သန္ဓိကျမ်း၌ ယပြုသော သုတ်များ

၁။	ယမေဒန္တဿာဒေသော	ပုဒ်အဆုံး၏ သေရကို ယပြု
၂။	ဧဝဏ္ဏော ယံ နဝါ	ဧဝဏ်ကို ယပြု

သန္ဓိကျမ်း၌ ဒပြုသော သုတ်များ

၁။	ဒေါ ဓဿ စ	ဓကို ဒပြု
၂။	မဒါ သရေ	နိဂ္ဂဟိတ်ကို မပြု,ဒပြု
၃။	ယဝမဒနတရလာ စာဂမာ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါ	ကကို ဒပြု

သန္ဓိကျမ်း၌ ဉ ပြုသော သုတ်များ

၁။	ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ	နိဂ္ဂဟိတ်ကို င,ဉ ,ဏ,န,မ,ပြု
၂။	ဧဟေ ဉံ	နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉ ပြု
၃။	သ ယေ စ	နိဂ္ဂဟိတ်ကို ယနှင့်တကွ ဉ ပြု

သန္ဓိကျမ်း၌ (အာဂမဝိဓိ) လာသော သုတ်များ

၁။	လောပဉ္စ တတြာကာရော	အ-လာ
၂။	ပရဒွေဘာဝေါ ဌာနေ	သဒိသဒွေဘော်လာ
၃။	ဝဂ္ဂေ ဃောသာဃောသာနံ တတိယပဌမာ	အသဒိသဒွေဘော်လာ
၄။	ယဝမဒနတရလာ စာဂမာ	ယဝမဒနတရလ-အက္ခရာ(၈)လုံးလာ
၅။	ကွစိ ဩ ဗျဉ္ဇနေ	ဩ-လာ
၆။	နိဂ္ဂဟိတဉ္စ	နိဂ္ဂဟိတ်လာ
၇။	ဂေါ သရေ ပုထဿာဂမော ကွစိ	ဂ-လာ
၈။	ပါဿ စန္တော ရဿော	ရဿပြု /ဂ-လာ

သန္ဓိကျမ်း၌ (သရာဂမဝိဓိ)သရလာသော သုတ်များ

၁။	လောပဉ္စ တတြာကာရော	အ-လာ
၂။	ကွစိ ဩ ဗျဉ္ဇနေ	ဩ-လာ

သန္ဓိကျမ်း၌ (ဗျဥ္ဇနာဂမဝိဓိ)ဗျည်းလာသော သုတ်များ

၁။	ပရဋ္ဌေဘာဝေါ ဋ္ဌာနေ	သဒိသဋ္ဌေဘော်လာ
၂။	ဝဂ္ဂေ ဃောသာဃောသာနံ တတိယပဌမာ	အသဒိသဋ္ဌေဘော်လာ
၃။	ယဝမဒနတရလာ စာဂမာ	ယဝမဒနတရလ-အက္ခရာ(၈)လုံးလာ
၄။	နိဂ္ဂဟိတဉ္စ	နိဂ္ဂဟိတ်လာ
၅။	ဂေါ သရေ ပုထဿာဂမော ကွစိ	ဂ-လာ
၆။	ပါဿ စန္တော ရဿော	ရဿပြု / ဂ-လာ

သန္ဓိကျမ်း၌ သရ၊ဗျည်းနိမိတ်(၂)မျိုးကြောင့်စီရင်သော သုတ်များ

၁။	နိဂ္ဂဟီတဉ္စ	သရ၊ ဗျည်းကြောင့်
၂။	ဧဟေ ဉံ	ဧ၊ ဟကြောင့်
၃။	ကွစိ ပဋိ ပတိဿ	သရ၊ ဗျည်းကြောင့်

သန္ဓိကျမ်း၌ ပဋိသေဓသုတ်နှင့်ပဋိသေဓိတဗ္ဗသုတ်များ တွဲစပ်ပုံ

(သန္ဓိကျမ်း၌ တားမြစ်သောသုတ်နှင့်တားမြစ်ခံရသော သုတ်များ)

၁။	သရာ ပကတိ ဗျဥ္ဇနေ	ဒီဃံ၊ ရဿံ၊ လောပဉ္စ တတြာကာရော
၂။	သရေ ကွစိ	သရာ သရေ လောပံ၊ပုဗ္ဗော စ၊ယမေဒန္တဿာဒေသော၊ ဝမောဒုဒန္တာနံ၊ ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ
၃။	အံ ဗျဥ္ဇနေ နိဂ္ဂဟီတံ	ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ၊ ဧဟေ ဉံ၊ သယေ စ၊ဗျဥ္ဇနေ စ
၄။	တေန ဝါ ဣဝဏ္ဏေ	အဗ္ဘော အဘိ၊ အဇ္ဈော အဓိ
၅။	အတိဿ စန္တဿ	သဗ္ဗော စံ တိ

သန္ဓိကျမ်း၌ နိပါတ်ပုဒ်တို့ကို စီရင်သော သုတ်များ

၁။	ပါဿ စန္တော ရဿော	ပါနိပါတ်
၂။	ပုထဿု ဗျဥ္ဇနေ	ပုထနိပါတ်

သန္ဓိကျမ်း၌ ဥပသာရပုဒ်တို့ကို စီရင်သော သုတ်များ

၁။	အဗ္ဘော အဘိ	အဘိဥပသာရ
၂။	အဇ္ဈော အဓိ	အဓိဥပသာရ
၃။	ကွစိ ပဋိ ပတိဿ	ပတိဥပသာရ
၄။	ဩ အဝဿ	အဝဥပသာရ

သန္ဓိကျမ်း၌ ဩပြုသော သုတ်များ

၁။	ကွစာသဝဏ္ဏံ လုတ္တေ	ဧ,ဩ အသဝဏ်ပြု
၂။	ဩ အဝဿ	အဝကို ဩပြု

✍ကျက်မှတ်ရန် ဆောင်ပုဒ်များ✍

- သညာ, အဓိကာ, ပရိဘာ, တစ်ဖြာ ဝိဓိသုတ်။
  နာမည်မှည့်သော်, သညာခေါ်, လိုက်သော် အဓိကာ။
  တစ်နေရာ၌, ဆိုလိုက်ရုံဖြင့်, လုံးစုံနှံ့စေ, ဆိုအပ်ပေ, ခေါ်လေပရိဘာ။
  စီရင်သည်ပင်, ဝိဓိတွင်, လေးအင် သုတ်အလာ။
- လောပါ-ဒေသ, အာဂမနှင့်, ဒီဃ-ရဿေ, ပဋိသေဓ, ပစ္စယထည့်, ဝိဘတ္တိ, ဝိဓိသုတ်ရှစ်ဖြာ။
- ဗျည်းကအုပ်ထား, သရများ, မှတ်သားမထင်ရှား၊ သရ အရှိကို, သိစေလို, မိန့်ဆိုခွဲ၍ထား။
- ယေ, တေ, မေ, ကော၊ ပဗ္ဗတော၊ ယမေဒန္တ သုတ်ဘို့တည်း။
  ယေကို မလို၊ နီတိဆို၊ စေကို ဆရာကြီးတို့နည်း။ (မန်လည်-၁၆ / ၁၇)
- အတိ ပတိ, ဣတိပုဒ်က, တိပဒသာ, စ ပြုရာ, မိန့်မှာသဗ္ဗောစံ။ (သပြေ-ပ-နှာ၁၁၃)
- ကေနောက်ရှိ, ဣခသဒ္ဒါ, ခကိုသာ, ရုံခါ ဒွေးပြု။ (အခြေပြု-နှာ၂၁)
  ဒေါဓဿစ, သုတ်၌စဖြင့်, တကိုလည်းဋ္ဌ, ကကိုခနှင့်, ပစောက်ဖရေး, ဝနှစ်ထွေး, ဗဒွေးစသည်ပြု။
- ဝဂ္ဂံ ဝဂ္ဂေ, ဗျဥ္ဇနေနှင့်, ဧဟေတစ်ဝ, သယေစတို့, မြစ်ချဖို့ရန်, တည်ရပြန်, အံ ဗျဥ္ဇနေသုတ်။
- ဗျပဒေသ, နိမိတ္တကံ, တံရူပံနှင့်, တံ သဘာဝ၊ တစ်ဖြာ သုတ္တ, ကာရိယ အတိဒေသခြောက်။
  နာမ်ငဲ့သုတ်မှာ, ဗျပဒေသာ, တထာကတ္တရိ, နိမိတ္တမှန်, တံရူပံမှာ, သွာနာတည်း။
  တံ သဘာဝကား, ပုမာဝဟု, နုပဒိဋ္ဌာ, သုတ္တာတိဒေ, သေသေသုန္တုဝ,ကာရိယ,အတိဒေသခြောက်။

✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

ပျင်းရင် ဘာလုပ်ကြမလဲ ?

ပျင်းရင်စာကျက် ပျော်သွားမည်၊
ပျော်လျှင်လည်း စာကျက် ပျော်သွားမည်၊
စာသင်သား အာဇာနည် ပန်းတိုင်သစ်သို့ချီ။
လမ်းမှန်မှန်လျှောက် လမ်းမပျောက်၊
လမ်းကောက် မလိုက်မိစေနဲ့။
(နံ့သာမြိုင်ဆရာတော်၏ ဩဝါဒ)

နာမ်ကျမ်းရင်းအစိပ္ပါယ်

❧❧✍☙☙

နာမ်ပထမပိုင်း

❖❖❖❖❖❖

၆၇၊ ၂၂၉။ နော စ ဒွါဒိတော နံမှိ

စသဒ္ဒါအကျိုး

နော စ ဒွါဒိတော နံမှိ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် စတဿန္နံ၊ တိဿန္နံစသော ပုံစံတို့၌ ဿံ,လာရခြင်း၊ (နဲ) ဿ-ဒွေဘော်နှင့်တကွ န,လာရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏေန ဿဉ္စာဂမော ဟောတိ။ စတဿန္နံ ဣတ္ထီနံ၊ တိဿန္နံ ဝေဒနာနံ။ (ကစ္စည်း-၆၅)

၆၈၊ ၁၈၆။ အာဒိတော ဩ စ

စသဒ္ဒါအကျိုး

အာဒိတော ဩ စ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ဒိဝါ၊ ရတ္တော၊ ဗာရာဏသိံစသောပုံစံတို့၌ အာဒိသဒ္ဒါမှတပါးသော ဒိဝ, ရတ္တိ, ဗာရာဏသီပုဒ်တို့နောင် သိံဝိဘတ်ကို အာပြု, အံပြု, ဩပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏေန အညသ္မာပိ သိံဝစနဿ အာ ဩ အံအာဒေသော ဟောန္တိ။
ဒိဝါ စ ရတ္တော စ ဟရန္တိ ယေ ဗလိံ၊ ဗာရာဏသိံ အဟု ရာဇာ။ (ကစ္စည်း-၆၆)

၇၀၊ ၃၀။ ဈလာနမိယုဝါ သရေ ဝါ

ဝါသဒ္ဒါအကျိုး

ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ပဉ္စသတေဟိ စသောပုံစံတို့၌ ဣယပြု, ဥဝပြုကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ပဉ္စသတေဟိ၊ တီဟာကာရေဟိ စက္ခွာယတနံ။ (ကစ္စည်း-၆၆)

ဈလနမိယုဝါ သရေ ဝါ-သုတ်၌ပါသော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဝတ္ထုတ္တယံ-စသောပုံစံတို့၌ ဣကို အယပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ဝါတိ ဝိကပ္ပနတ္ထံ၊ ဣကာရဿ အယာဒေသော ဟောတိ၊ ဝတ္ထုတ္တယံ။ (ကစ္စည်း-၆၆)

၇၄၊ ၁၆၉။ ယောသု စ

စသဒ္ဒါအကျိုး

ယောသု စ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ဂါဝေန၊ ဂါဝါ၊ ဂါဝေ၊ ဂါဝေသု- ဟူသောပုံစံတို့၌ နာ,သ္မာ, သ္မိံ, သုဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဂေါ၏အစိတ်ဩကို အာဝပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏံ ကိမတ္ထံ? နာသ္မာသ္မိံသု ဝစနေသု အာဝါဒေသော ဟောတိ။

❖ ဂါဝေန၊ ဂါဝါ၊ ဂါဝေ၊ ဂါဝေသု။ (ကစ္စည်း-၆၇)

၇၅၊ ၁၇၀။ အဝံမှိ စ

စသဒ္ဒါအကျိုး

အဝံမှိ စ - သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ဂဝဿ၊ ဂဝေါ စသောပုံစံတို့၌ ယော, နာ, သ, သ္မာ, သ္မိံ, သု ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ အစိတ်ဩကို အဝပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏေန သာဒိသေသေသု ပုဗ္ဗုတ္တဝစနေသု ဂေါ ဣစ္စေတဿ ဩကာရဿ အဝါဒေသော ဟောတိ။ ဂဝဿ၊ ဂဝေါ၊ ဂဝေန၊ ဂဝါ၊ ဂဝေ၊ ဂဝေသု။ (ကစ္စည်း-၆၈)

သာဒိသေသေသု-အရ / စသဒ္ဒါဖြင့် ယူရမည့် ဝိဘတ်များ-
ယောနှစ်လုံး, နာ၊ သနှစ်ဖြာ၊ သ္မာ, သ္မိံ, သု ဟူသော ဝိဘတ်ရှစ်လုံး။
သေသ အပါဒါန်-အရ / စသဒ္ဒါဖြင့် မယူရမည့် ဝိဘတ်များ-
အံဝိဘတ်, သိဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ်နှစ်လုံး, နံဝိဘတ်နှစ်လုံး။

၇၇၊ ၁၇၅။ တတော နမံ ပတိမှာ လုတ္တေ စ သမာသေ

စသဒ္ဒါအကျိုး

တတော နမံ ပတိမှာ လုတ္တေ စ သမာသေ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် သမာသ်မဟုတ်သော ဂဝံ ဟူသောနာမ်ပုဒ်၌ နံဝိဘတ်ကို အံပြု၍ ဂေါ၏အစိတ်ဩကိုလည်း အဝပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏေန အသမာသေပိ နံဝစနဿ အံအာဒေသော ဟောတိ၊ ဂေါဣစ္စေတဿ ဩကာရ - ဿ အဝါဒေသော ဟောတိ။ (ကစ္စည်း-၆၉)

၇၈၊ ၃၁။ ဩ သရေ စ

စသဒ္ဒါအကျိုး

ဩ သရေ စ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ဘုဝိ၊ ပသဝေါ၊ ဂုရဝေါ၊ စတုရော- စသောပုံစံတို့၌ သ္မိံဝိဘတ်, ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဥဝဏ်အဆုံးရှိသော လိင်တို့၏ အဆုံးသရကို ဥဝပြု, အဝပြု, ဥရပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏေန ဥဝဏ္ဏဿ္လစ္စေဝမန္တာနံ လိင်္ဂါနံ ဥဝအဝဥရာဒေသာ ဟောန္တိ သ္မိံယောဣစ္စေတေသု ကွစိ။ ဘုဝိ၊ ပသဝေါ၊ ဂုရဝေါ၊ စတုရော။ (ကစ္စည်း-၆၉)

၇၉၊ ၄၆။ တဗ္ဗိပရီတူပပဒေ ဗျဉ္ဇနေ စ

ဝိပရိတ်(၃)မျိုး

၁။ အ,ဝိပရိတ် - အာမှ အ ဖောက်ပြန်သွားခြင်း၊
၂။ ဣ,ဝိပရိတ် - ဤ, ဧတို့မှ ဣ ဖောက်ပြန်သွားခြင်း၊
၃။ ဥ,ဝိပရိတ် - ဦ, ဩတို့မှ ဥ ဖောက်ပြန်သွားခြင်း။
နာမ်, အာချာတ်, ကိတ်တို့၏ အနီး၌ရှတ်ဆိုအပ်သောပုဒ်သည် **“ ဥပပဒ ”** မည်၏။

➢ **ဥပေါစ္စာရီတံ ပဒံ ဥပပဒံ။ (ရူ၊၃၃)**

တဗ္ဗိပရီတူပပဒေ ဗျဉ္ဇနေ စ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါ၏ အနက်နှင့်အကျိုး

နိဝတ္တာပနာဝခာရဏအနက်ရှိသော စသဒ္ဒါဖြင့် အဝသာနေ၊ အဝကိရဏော၊ အဝကိရတိ စသော ပုံစံတို့၌ အဝ-သဒ္ဒါ၏ ဩ၏ဝိပရိတ် ဥပြုခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏမဝခာရဏတ္ထံ? အဝသာနေ၊ အဝကိရဏော၊ အဝကိရတိ။ (ကစ္စည်း-၆၉)

၈၀၊ ၁၇၃။ ဂေါဏ နံမှိ ဝါ

ယောဂဝိဘာဂအကျိုး

ဂေါဏ နံမှိ ဝါ-သုတ်၌ပါသော ဂေါဏဟူသော ဒွိခာကရဏယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဂေါဏဘူတာနံ ဝယ် နိမိတ်ကင်းကွာ တပါးသောအရာ၌လည်း (နံဝိဘတ်မနှောင်းရာ၌လည်း) ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ယောဂဝိဘာဂေန အညတြာပိ ဂေါဏာဒေသော ဟောတိ။ ဂေါဏဘူတာနံ။ (ကစ္စည်း-၇၀)

၈၁၊ ၁၇၂။ သုဟိနာသု စ

စသဒ္ဒါအကျိုး

သုဟိနာသု စ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ဂေါဏော၊ ဂေါဏာ စသောပုံစံတို့၌ ဂေါဏ နံမှိ ဝါ၊ သုဟိနာသု စ-သုတ်တို့ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောဝိဘတ်(၆)လုံးတို့မှကြွင်းသော သိ, ယော, အံ, ယော, သ, သ္မာ, သ, သ္မိံဝိဘတ်(၈)လုံးတို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗုတ္တရဝစနေသုပိ-၌ အပိ ဖြင့် ဆည်းယူအပ်သော နံဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏပြု၊ ဂုပြု၊ ဂဝယပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏေန သျာဒိသေသေသု ပုဗ္ဗုတ္တရဝစနေသုပိ ဂေါဏဂုဂဝယာဒေသော ဟောန္တိ။ ဂေါဏော၊ ဂေါဏာ၊ ဂေါဏံ၊ ဂေါဏေ၊ ဂေါဏဿ၊ ဂေါဏမှာ၊ ဂေါဏမှိ၊ ဂုန္နံ၊ ဂဝယေဟိ၊ ဂဝယေဘိ။ (ကစ္စည်း-၇၀)

၉၀၊ ၂၅၂။ ပဥ္စာဒီနမတ္တံ

အတ္တံဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့် ညွှန်ပြရခြင်း အကျိုး

ပဥ္စာဒီနမတ္တံ-သုတ်၌ပါသော အတ္တံဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့် စတဿန္နံ၊ တိဿန္နံ ဟူသောပုံစံ တို့၌ ဿနှစ်လုံးလာ၍ စတဿန္နံ၌ စတု၏အစိတ်ဥကို အ,ပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ အတ္တမိတိဘာဝနိဒ္ဒေသော ဥဘယဿာ ဂမနတ္ထံ၊ အန္တော ဥကာရော အတ္တမာပဇ္ဇတေ။ စတဿန္နံ ဣတ္ထီနံ၊ တိဿန္နံ ဝေဒနာနံ။ (ကစ္စည်း-၇၅)

ပဥ္စာဒီနမတ္တံ-သုတ်ဖြင့် အ-ကို အ-ထပ်ပြုရခြင်းအကျိုး

သုနံဟိသု စ-သုတ်ဖြင့် ဒီဃအပြု၊ သုဟိသွကာရော ဧ-သုတ်ဖြင့် ဧပြုတို့ကို တားမြစ်လို သောကြောင့် အကို အထပ်ပြုရပါသည်။

❖ **သုနံဟိနှင့်၊ သုဟိသွကို၊ တားမြစ်လို၊ မိန့်ဆို ပဥ္စာဒီနမတ်။**

၉၂၊ ၁၀၀။ န္တုသသန္တော ယောသု စ

စသဒ္ဒါအကျိုး

ဂုဏဝန္တသို့၊ ဂုဏဝန္တေန စသောပုံစံတို့၌ သု, နံ, ဟိ, ယောဝိဘတ်တို့မှတပါး အံ, နာ, သ္မာ, သ္မိံ ဝိဘတ်တို့ကြောင့် န္တုပစ္စည်း၏ အစိတ်ဥကို အ,ပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏေန အညေသု ဝစနေသု အတ္တဥ္စ ဟောတိ။ ဂုဏဝန္တသို့၊ ဂုဏဝန္တေန။ (ကစ္စည်း-၇၅)

အန္တသဒ္ဒါအကျိုး

ဂုဏဝန္တိ ဟူသောပုံစံ၌ န္တုပစ္စည်း၏ အစိတ်ဥကို အ,ပြု၍ ယောဝိဘတ်ကိုလည်း ဣပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ အန္တဂ္ဂဟဏေန န္တုပစ္စယဿ အန္တော အတ္တမာပဇ္ဇတေ၊ ယောနဥ္စ ဣကာရော ဟောတိ၊ ဂုဏဝန္တိ။ (ကစ္စည်း-၇၅)

၉၈၊ ၁၈၉။မာတုလာဒီနမာနတ္တမီကာရေ

အာနတ္တသဒ္ဒါပို

မာတုလာဒီနမာနတ္တမီကာရေ-သုတ်၌ပါသော အာနတ္တသဒ္ဒါပိုဖြင့် နဇ္ဇော, နဇ္ဇာစသော ပုံစံတို့၌ ယောဝိဘတ်, နာဝိဘတ်, သဝိဘတ်တို့ကြောင့် နဒီ၏အစိတ်ဒီကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဇ္ဇောပြု, ဇ္ဇာပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ အာနတ္တဂ္ဂဟဏေန နဒီဣစ္စေတဿ ဒီသဒ္ဒဿ ဇ္ဇောဇ္ဇာအာဒေသော ဟောန္တိ သဟ ဝိဘတ္တိယော ယောနာသဣစ္စေတေသု။ နဇ္ဇော သန္ဒန္တိ၊ နဇ္ဇာ ကတံ တရင်္ဂံ၊ နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ။ (ကစ္စည်း-၇၈)

၁၀၉၊ ၂၀၄။ အာယ စတုတ္ထေကဝစနဿ တု

တုသဒ္ဒါအကျိုး

အာယ စတုတ္ထေကဝစနဿ တု-သုတ်၌ပါသော တုသဒ္ဒါဖြင့် အတ္ထတ္ထံ၊ ဟိတတ္ထံ၊ သုခတ္ထံ ဟူသော ပုံစံတို့၌ သဝိဘတ်ကို တ္ထံပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ တုဂ္ဂဟဏေန တ္ထဥ္စ ဟောတိ။ အတ္ထတ္ထံ၊ ဟိတတ္ထံ၊ သုခတ္ထံ။ (ကစ္စည်း-၈၂)

၁၁၉၊ ၁၅၅။ လတော ဝေါကာရော စ

ကာရသဒ္ဒါအကျိုး

လတော ဝေါကာရော စ-သုတ်၌ပါသော ကာရသဒ္ဒါဖြင့် ဇန္တုနော စသောပုံစံတို့၌ ယောဝိဘတ်ကို နောပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ကာရဂ္ဂဟဏံ ကိမတ္ထံ? ယောနံ နော စ ဟောတိ ဇန္တုနော။ (ကစ္စည်း-၈၆)

❖ **လတော ဝေါ ဆို၊ ကာရပို၊ ယောကို နောပြုရန်။**

❖ **သုတ်ရင်း ဝေါပြု၊ နစ်စေဟု၊ စ မှု နိဝတ္တန်။ (သပြေ-ပ-၃၂၆)**

✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧

နာမ်ဒုတိယပိုင်း

❖❖❖❖❖❖❖

၁၃၂၊ ၂၂၈။ ယောသု ဒွိန္နံ ဒွေစ

စသဒ္ဒါအကျိုး

ယောသု ဒွိန္နံ ဒွေစ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ဒုဝေ၊ ဒွယေန၊ ဒွယံ၊ ဥဘိန္နံ၊ ဥဘယေသံ၊ ဒုဝိန္နံ စသောပုံစံတို့၌ ယော, နာ, အံ, နံဝိဘတ်(၄)လုံးတို့ကြောင့် ဒွိ-သဗ္ဗာသဒ္ဒါကို ဒုဝေပြု, ဒွယပြု, ဥဘပြု, ဥဘယပြု, ဒုဝိပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏေန ဒုဝေ ဒွယ ဥဘ ဥဘယ ဒုဝိ စ ဟောန္တိ ယောနာအံနမိစ္စေတေသု။
ဒုဝေ သမဏာ၊ ဒုဝေ ဗြာဟ္မဏာ၊ ဒုဝေ ဇနာ၊ ဒွယေန၊ ဒွယံ၊ ဥဘိန္နံ၊ ဥဘယေသံ၊ ဒုဝိန္နံ။
(ကစ္စည်း-၉၀/၉၁)

၁၃၃၊ ၂၃၀။ တိစတုန္နံ တိဿော စတဿော တယော စတ္တာရော တီဏိ စတ္တာရိ

မေး။ တိ/စတုသဒ္ဒါနောင် ယောဝိဘတ်သက်လျှင် ပြီးနိုင်သောရုပ်တို့ကို လိင်အလိုက် ခွဲခြားပြပါ။

ဖြေ။ တိဿော၊ စတဿော > ဣတ္ထိလိင်၊
တယော၊ စတ္တာရော > ပုံလိင်၊
တီဏိ၊ စတ္တာရိ > နပုံလိင်။ (၅၄ / ၆၃-ခုနှစ်)

၁၃၄၊ ၂၅၁။ ပဉ္စာဒီနမကာရော

ပဉ္စာဒီနမကာရော-သုတ်ဖြင့် အ-ကို အ-ထပ်ပြုရခြင်းအကျိုး
(ပဉ္စာဒီနမကာရော-သုတ်ကို ဆိုရခြင်းအကြောင်းကို ရူပသိဒ္ဓိနှင့်အညီ)
သဗ္ဗယောနီနမာ ဧ-သုတ်ဖြင့် ပဉ္စ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့နောင် ယောဝိဘတ်၏
အာ,ဧ အပြုကို တားမြစ်လိုသောကြောင့် အ,ကို အ,ထပ်ပြုရပါသည်။ **(ရူ-၁၁၇)**

❖ ပဉ္စာဒီန, မကာရောကား, သဗ္ဗယောနိ, သုတ်၏ အာ ဧ, ပြုမည့်ရေး,မျှော်တွေး တားမြစ်သည်။
(ရူဘာဋီ-ပ-၂၇၉)

၁၄၈၊ ၂၄၇။ တေမေကဝစနေသု စ

မေး။ **ဣဒံ <u>တေ</u> ရဋ္ဌံ/ <u>တေ</u> ဣဒံ ရဋ္ဌံ**-ဟူ၍ ပါဠ်နှစ်မျိုးတို့တွင် မှန်ကန်သောပါဠ်ကို သုတ်ထောက်၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ တေမေကဝစနေသု စ-သုတ်ဖြင့် <u>ပုဒ်နောင်</u> တုမှသဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ တေပြုရမည်ဟု ဆိုသောကြောင့် ဣဒံ တေ ရဋ္ဌံ-ပါဠ်သာ မှန်ကုန်ပါသည်။

ဝေါ,နော,တေ,မေ မပြုရမည့် ဌာနများ

(တဝမမဉ္စ နဝါ-သုတ်မှ နဝါသဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့်) ၁။ ဂါထာပါဒ၏ အစ၌ လည်းကောင်း၊
၂။ စ ဝါ ဧဝ စသည်တို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ဝေါ, နော, တေ, မေ မပြုရ။ (ရူ-၁၁၆)

❖ **သုတ်ရင်း အလာ၊ လိုက်နဝါကြောင့်၊ ဂါထာပါဒ၊ စုဏ္ဏိယတို့၊ အစတိုင်းမှာ၊ မနေရာတည်း၊ စ,ဝါ,ဧဝ၊ အ,အပဟနှင့်၊ ယှဉ်ကြပလေ၊ မြဲမနေပင်၊ တစ်ထွေအာလုပ်၊ တစ်ပုဒ်တည်းတည့်၊ ရှေ့ဝယ်ရှိလည်း၊ ရှိသည်မမည်၊ သို့ဖြစ်သည်ကြောင့်၊ ထိုဤစစ်ကြော၊ တေ,မေ,ဝေါတို့၊ ပဒတော ပရေသံ၊ အနေမှန်အောင်၊ ဧကန်ယူတတ် စေလသေး။ (ကစ်-ပ-၂၀၀)**

၁၄၉၊ ၂၄၈။ န အံမှိ

အံဝိဘတ်ဖြင့် တေ, မေ-ဟု မရှိခြင်းအကြောင်း

န အံမှိ-ဟူသောသုတ်ဖြင့် အံဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ တေ,မေ-အပြုကို တားမြစ်ထားသောကြောင့် အံဝိဘတ်ဖြင့် တေ,မေ-ဟု မရှိပါ။

န အံမှိ-သုတ်ဖြင့် တားမြစ်ခံရသောသုတ် - တေမေကဝစနေသု စ။

၁၅၁၊ ၂၅၀။ ဗဟုဝစနေသု ဝေါနော

ဗဟုဝစနသဒ္ဒါပို

ဗဟုဝစနေသု ဝေါနော-သုတ်၌ပါသော ဗဟုဝစနသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဂါမံ ဝေါ ဂစ္ဆေယျာထ၊ ဂါမံ နော ဂစ္ဆေယျာမ စသောပုံစံတို့၌ ပဌမာ ယောဝိဘတ်ကြောင့် (တုမှ, အမှသဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ) ဝေါပြု, နောပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ဗဟုဝစနဂ္ဂဟဏေန ယောမှိ ပဌမေ ဝေါနောအာဒေသာ ဟောန္တိ။ ဂါမံ ဝေါ ဂစ္ဆေယျာထ၊ ဂါမံ နော ဂစ္ဆေယျာမ။ (ကစ္စည်း-၉၇)

၁၅၂၊ ၁၃၆။ ပုမန္တဿာ သိမှိ

အန္တသဒ္ဒါပို

ပုမန္တဿာ သိမှိ-သုတ်၌ပါသော အန္တသဒ္ဒါဖြင့် မဃဝါ၊ ယုဝါ ဟူသောပုံစံ၌ သိဝိဘတ်ကြောင့် မဃဝ, ယုဝ စသောသဒ္ဒါတို့၏ အစိတ်အ-ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အာပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ အန္တဂ္ဂဟဏေန မဃယုဝက္ကစ္စေဝမာဒီနမန္တဿ သဝိဘတ္တိဿ အာအာဒေသော ဟောတိ။ မဃဝါ၊ ယုဝါ။ (ကစ္စည်း-၉၈)

❖ **ပုမန္တဿ, ပိုအန္တဖြင့်, မဃဝ-ယုဝ, အစိတ်-အာ, ဝိပါ-အာကိုပြု။ (သပြေ-ပ-၃၆၈)**

၁၅၇၊ ၁၄၀။ ဟိဝိဘတ္တိမှိ စ

တဖန် ဝိဘတ္တိသဒ္ဒါ ဆိုရခြင်းအကျိုး

အမှဿ မမံ သဝိဘတ္တိဿ သေ-သုတ်မှ အစဉ်လိုက်လာသော သဝိဘတ္တိသဒ္ဒါကို နစ်စေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ပုန ဝိဘတ္တိဂ္ဂဟဏံ ကိမတ္ထံ? သဝိဘတ္တိဂ္ဂဟဏနိဝတ္တနတ္ထံ၊ ပုမာနေဟိ။ (ကစ္စည်း-၉၉)

စသဒ္ဒါအကျိုး

ဟိဝိဘတ္တိမှ စ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် မဃဝါနော၊ မဃဝါနာ၊ မဃဝါနံ၊ မဃဝါနေ၊ ယုဝါနော၊ ယုဝါနာ၊ ယုဝါနံ၊ ယုဝါနေ-စသော ပုံစံတို့၌ သိ, ယော, အံ, ယောဝိဘတ်(၄)လုံး တို့ကြောင့် မဃဝ, ယုဝသဒ္ဒါတို့၏ အစိတ်အ-သရကို အာနပြုရခြင်း၊ ပုမုနော၊ ပုမုနာ၊ ကမ္မုနော၊ ကမ္မုနာ၊ ထာမုနော၊ ထာမုနာ-စသောပုံစံတို့၌ သဝိဘတ်, သ္မာဝိဘတ်တို့ကြောင့် ပုမ, ကမ္မ, ထာမသဒ္ဒါတို့၏ အစိတ်အ-သရကို ဥပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

- ❖ စဂ္ဂဟဏေန မဃဝယုဝဣစ္စေဝမာဒီနမန္တဿ အာနအာဒေသော ဟောတိ သိယောအံယောဣစ္စေတေသု ဝိဘတ္တီသု၊ ပုမကမ္မထာမန္တဿ စုကာရော ဟောတိ သသ္မာသု ဝိဘတ္တီသု။ မဃဝါနော၊ မဃဝါနာ၊ မဃဝါနံ၊ မဃဝါနေ၊ ယုဝါနော၊ ယုဝါနာ၊ ယုဝါနံ၊ ယုဝါနေ၊ ပုမုနော၊ ပုမုနာ၊ ကမ္မုနော၊ ကမ္မုနာ၊ ထာမုနော၊ ထာမုနာ။ (ကစ္စည်း-၉၉ / ၁၀၀)

၁၆၀၊ ၁၉၇။ အ ကမ္မန္တဿ စ

အ ကမ္မန္တဿ စ-သုတ်၌ အကို အထပ်ပြုရခြင်းအကျိုး

ဥနာမှ စ-သုတ်ဖြင့် ဥ အပြု၊ အတောနေန-သုတ်ဖြင့် နေ အပြုတို့ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ အကို အထပ်ပြုရပါသည်။

- ❖ **ဥ,နေ ဟု၊ အပြုနှစ်ဝ၊ တားမြစ်ချဘို့၊ ကမ္မ၌ဆို၊ အ-နဂို၊ အကို အထပ်ပြု။ (ကစ်ဘာဋီ-ပ-၂၀၈)**

အ ကမ္မန္တဿ စ-သုတ်၌စသဒ္ဒါအကျိုး

အ ကမ္မန္တဿ စ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် မဃဝါနာ၊ မဃဝါသု၊ ယုဝါနာ၊ ယုဝါသု စသောပုံစံတို့၌ နာဝိဘတ်, သုဝိဘတ်တို့ကြောင့် မဃဝ, ယုဝသဒ္ဒါတို့၏ အစိတ်အ,သရကို အချို့အရာ၌ အာပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

- ❖ စဂ္ဂဟဏေန မဃဝယုဝဣစ္စေဝမန္တဿ အာအာဒေသော ဟောတိ ကွစိ နာသုဣစ္စေတေသု ဝိဘတ္တီသု။ မဃဝါနာ၊ မဃဝါသု၊ မဃဝေသု၊ မဃဝေန ဝါ၊ ယုဝါနာ၊ ယုဝါသု၊ ယုဝေသု၊ ယုဝေန ဝါ။ (ကစ္စည်း-၁၀၀)
- ❖ **အကမ္မန္တ၊ သုတ်အန္တဖြင့်၊ ထာမ အဒ္ဓ၊ အဆုံး အကို၊ ဥပြုဆို၊ ရှုလို နာကြောင့်သာ။ စ အတွက်မှာ၊ သုနှင့်နာကြောင့်၊ မဃဝ,ယုဝ၊ အဆုံး အ လည်း၊ အာပြုဆည်း၊ ကစ္စည်း ရှုတို့လာ။ (အခြေပြု-၁၁၅)**

➢ နာမ်ကျမ်း၌ အ,ကို အ,ထပ်ပြုသော သုတ်များ

၁။ ပဥ္စာဒီနမတ္တံ၊
၂။ ပဥ္စာဒီနမကာရော၊
၃။ အကမ္မန္တဿ စ။

✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧

နာမ်တတိယပိုင်း

❖❖❖❖❖❖

၁၆၂၊ ၂၃၇။ ဝါ ယွပ္ပဠမော

ဝါသဒ္ဒါအကျိုး

ဝါ ယွပ္ပဠမော-သုတ်၌ပါသော ဝိကပ်အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် တုမှံ၊ တုမှာနံ၊ အမှံ၊ အမှာနံ စသောပုံစံတို့၌ ပဌမာ-ယောဝိဘတ်၊ ဒုတိယာ-ယောဝိဘတ်တို့ကို အံပြု, အာနံပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ဝါတိ ဝိကပ္ပနတ္ထေန ယောနံ အံ အာနံ ဟောန္တိ။ တုမှံ၊ တုမှာနံ၊ အမှံ၊ အမှာနံ။ (ကစ္စည်း-၁၀၁)

၁၇၈၊ ၂၂၄။ သဗ္ဗတော ကော

တဖန် သဗ္ဗတောသဒ္ဒါ ဆိုရခြင်းအကျိုး

သဗ္ဗတော ကော-သုတ်၌ပါသော တဖန်ဆိုအပ်သော သဗ္ဗတောသဒ္ဒါဖြင့် ဟီနကော၊ ပေါတကောစသော ပုံစံတို့၌ သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်မှတပါးသော ဟီန, ပေါတစသောပုဒ်တို့မှ နောက်၌ က-အက္ခရာ လာရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ပုန သဗ္ဗတောဂ္ဂဟဏေန အညသ္မာပိ ကကာရာဂမော ဟောတိ၊ ဟီနကော၊ ပေါတကော။ (ကစ္စည်း-၁၀၇)

၁၈၁၊ ၉၅။ မနောဂဏာဒိတော သ္မိံနာနမိအာ

အာဒိသဒ္ဒါအကျိုး

မနောဂဏာဒိတော သ္မိံနာနမိအာ-သုတ်၌ပါသော အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ဗိလသိ၊ ဗိလသာ၊ ပဒသိ၊ ပဒသာ စသောပုံစံတို့၌ မနောဂိုဏ်းမှတပါးသော ဗိလ, ပဒ-စသော မနောဂဏာဒိဂိုဏ်းသဒ္ဒါတို့နောင် သ္မိံဝိဘတ်,နာဝိဘတ်တို့ကို ဣပြု,အာပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ အာဒိဂ္ဂဟဏေန အညသ္မာပိ သ္မိံနာနံ ဣကာရအာကာရာဒေသော ဟောန္တိ၊ ဗိလသိ၊ ဗိလသာ၊ ပဒသိ၊ ပဒသာ။ (ကစ္စည်း-၁၀၈)

၁၈၃၊ ၄၈။ ဧတေသမော လောပေ

အာဒိသဒ္ဒါအကျိုး - အာပေါသမေန, ဝါယောသမေန ပုံစံတို့၌ မနောဂိုဏ်းမှတပါးသော သဒ္ဒါတို့၏အဆုံးသရကို ဩပြုရခြင်း အကျိုး ရှိပါသည်။

❖ အာဒိဂ္ဂဟဏံ ကိမတ္ထံ? အညေသမန္တော ဩတ္တမာပဇ္ဇတေ။ အာပေါသမေန၊ ဝါယောသမေန။

၁၈၄၊ ၉၆။ သ သရေ ဝါဂမော

သရေ အရ- ယူရမည့်သရ

မနောဂဏာဒိတော သ္မိံနာနမိအာ၊ သဿ စော-သုတ်တို့ကို ထောက်၍ သ္မိံ, နာ, သဝိဘတ်တို့၏ အပြုဖြစ်သော ဣသရ၊ အာသရ၊ ဩသရတို့ကို ယူရပါမည်။

အာဒိသဒ္ဒါအကျိုး

သ သရေ ဝါဂမော-သုတ်၌ပါသော လိုက်လာသော အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် မာနသိကာံ၊ ဝါစသိကာံ စသော ပုံစံတို့၌ တပါးသော ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌လည်း သ-လာရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ပုန အာဒိဂ္ဂဟဏေန အညသ္မိမ္ပိ ပစ္စယေ ပရေ သကာရာဂမော ဟောတိ။ မာနသိကာံ၊ ဝါစသိကာံ။ (ကစ္စည်း-၁၁၀)

၁၈၅၊ ၁၁၂။ သန္တသဒ္ဒဿ သော ဘေ ဗော စန္တေ

စသဒ္ဒါအကျိုး

သန္တသဒ္ဒဿ သော ဘေ ဗော စန္တေ- သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် သက္ကာရော၊ သက္ကတော စသော ပုံစံတို့ဝယ် ဘ-အက္ခရာ မနှောင်းရာ၌လည်း သန္တသဒ္ဒါကို သပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏံ ကွစိ သကာရဿေဝ ပသိဒ္ဓတ္ထံ။ သက္ကာရော၊ သက္ကတော။ (ကစ္စည်း-၁၁၀)

၁၉၇၊ ၁၂၅။ ဗြဟ္မတော တု သ္မိံ နိ

တုသဒ္ဒါအကျိုး

ဗြဟ္မတော တု သ္မိံ နိ- သုတ်၌ပါသော တုသဒ္ဒါဖြင့် ကမ္မနိ၊ စမ္မနိ၊ မုဒ္ဓနိ စသောပုံစံတို့၌ ဗြဟ္မသဒ္ဒါ မှတပါးသော ကမ္မ, စမ္မ, မုဒ္ဓ စသောသဒ္ဒါတို့မှနောက်၌ သ္မိံဝိဘတ်ကို နိပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ တုဂ္ဂဟဏေန အဗြဟ္မတောပိ သ္မိံဝစနဿ နိ ဟောတိ။ ကမ္မနိ၊ စမ္မနိ၊ မုဒ္ဓနိ။ (ကစ္စည်း-၁၁၄)

၂၀၀၊ ၁၅၉။ အညေသွာရတ္တံ

အာရပြု မြဲသောဝိဘတ်များ - ယော, အံ, ဟိ, သွာ, သ္မိံ, သု ဝိဘတ်များ။
ရုံခါ အာရပြု / ရုံခါ အာရမပြုသော ဝိဘတ်များ - နာနှင့်နံဝိဘတ်(၂)လုံး။
လုံးဝ အာရမပြုသော ဝိဘတ်များ - သဝိဘတ်(၂)လုံးနှင့်သိဝိဘတ်။

❖ **သုံးကြောင့်ဝိကပ်၊ သုံးကြောင့်လပ်၊ ရှစ်ရပ်အာရမြဲ၊ နာနံဝိကပ်၊ သသိလပ်၊ ကြွင်းရပ် အာရမြဲ။**

၂၀၃၊ ၁၆၂။ ဥ သသ္မိံ သလောပေါ စ

ဥကို ဥထပ်ပြုရခြင်းအကျိုး

သဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ သတ္ထု, ပိတု စသောသဒ္ဒါတို့၏ အစိတ်ဥ၏ အာရအပြုကို တားမြစ်လို သောကြောင့် ဥကို ဥထပ်ပြုရပါသည်။ (ရူ၊၇၅)

❖ **သဝိဘတ်တွေ, နှောင်းပချေသော်, အညေသွာရ, သုတ်အရ၏, အာရပြုကို, တားမြစ်လို, ဥကို ဥထပ်ပြု။ (အခြေပြု-၁၃၈)**

မေး။ ဥသသ္မိံ သလောပေါ စ-သုတ်၏ ဒုတိယသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထ- အရကို ကစ္စည်းကျမ်းလာအတိုင်း ရှင်းပြပါ။(၃၂-ခုနှစ်)

ဖြေ။ ဥကို ဥထပ်ပြုခြင်းဟူသော ပဌမအနက်အပေါ်ဝယ် သဝိဘတ်ကို ချေခြင်းဟူသော ဒုတိယအနက်ပေါင်းခြင်းကို ဒုတိယသမ္ဗိဏ္ဍနတ္ထ-ဟု ဆိုလိုပါသည်။

❖ စဂ္ဂဟဏံ ဒုတိယသမ္ဗိဏ္ဍနတ္ထံ။ (ကစ္စည်း-၁၁၆)

၂၀၄၊ ၁၆၇။ သက္ကမန္တာတာဒီနဉ္စ
တစ်ဖန် ဉ်သုတ်ကို ဆိုရခြင်းအကျိုး

သတ္ထု၊ သတ္ထုဿ၊ သတ္ထုနော- ဟုရှိသကဲ့သို့ သက္ကမန္တာတုဿ၊ သက္ကမန္တာတုနော-ဟု မရှိ၊ သက္ကမန္တာတု တစ်မျိုးသာရှိသည်ဟု နိစ္စဝိဓိကို ပြခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

❖ ပုနာရမ္ဘဂ္ဂဟဏံ ကိမတ္ထံ? နိစ္စဒီပနတ္ထံ။ သက္ကမန္တာတု။ (ကစ္စည်း-၁၁၆)

၂၀၅၊ ၁၆၀။ တတော ယောနမော တု
တုသဒ္ဒါအကျိုး

❖ တတော ယောနမော တု-သုတ်၌ပါသော တုသဒ္ဒါဖြင့် စတုရော, ဂါဝေါ, ဥဘော စသောပုံစံတို့၌ အာရပြုမှတပါးသော စတု, ဂေါ, ဥဘသဒ္ဒါတို့မှနောက်၌ ယောဝိဘတ်ကို ဩပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ကစ္စည်း-၁၁၆)

➢ တုဂ္ဂဟဏေန အညသ္မာပိ ယောနံ ဩကာရော ဟောတိ။စတုရော ဇနာ၊ဂါဝေါ၊ ဥဘော ပုရိသာ။ **နိမိတ်ဖြစ်ထိုက်သောသုတ်-** အညေသ္ဝာရတ္တံ။

၂၀၆၊ ၁၆၅။ တတော သ္မိမိ
တစ်ဖန် တတောသဒ္ဒါဆိုရခြင်းအကျိုး

တတော သ္မိမိ-သုတ်၌ပါသော တတောသဒ္ဒါဖြင့် ဘုဝိ, စသောပုံစံတို့၌ အာရပြုမှတပါးသော ဘူသဒ္ဒါနောင် သ္မိံဝိဘတ်ကို ဣပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ပုန တတောဂဟဏေန အညသ္မာပိ သ္မိံဝစနဿ ဣကာရော ဟောတိ၊ ဘုဝိ။ (ကစ္စည်း-၁၁၇)

၂၀၇၊ ၁၆၈။ ပိတာဒီနမသိမှိ
အသိမှိသဒ္ဒါဆိုရခြင်းအကျိုး

ပိတာဒီနမသိမှိ-သုတ်၌ပါသော အသိမှိသဒ္ဒါပိုဖြင့် မာတိတော၊ ပိတိတော၊ ဘာတိတော၊ ဒုဟိတိတော စသောပုံစံတို့၌ တောပစ္စည်းကြောင့် ပိတု စသည်တို့၏ အစိတ်သရကို ဣပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ အသိမှိဂ္ဂဟဏံ တောမှိ ပရေ ဣကာရာဒေသဥာပနတ္ထံ။ မာတိတော၊ ပိတိတော၊ ဘာတိတော၊ ဒုဟိတိတော။ (ကစ္စည်း-၁၁၈)

➢ နာမ်ကျမ်း၌ အာဂမဝိဓိ(လာသော) သုတ်များ

၁။ သာဂမော သေ၊	၂။ သံသာသွေကဝစနေသု စ၊
၃။ နော စ ဒ္ဝါဒိတော နံမှိ၊	၄။ သဗ္ဗတော ကော၊
၅။ သ သရေ ဝါဂမော၊	၆။ သန္တသဒ္ဒဿ သော ဘေ ဗော စန္တေ။

✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧

နာမ်ခတ္တဋ္ဌပိုင်း

❖❖❖❖❖❖❖

၂၁၁၊ ၁၂၆။ အတ္တန္တော ဟိသ္မိံ’မနတ္တံ

အနတ္တံ-ဟူသောဘာဝနိဒ္ဒေသ,သဒ္ဒါ ဆိုရခြင်းအကျိုး

သကော၊ သကာ၊ သကံ၊ သကေစသောပုံစံတို့၌ အလုံးစုံသောဝိဘတ်တို့ကြောင့် အတ္တသဒ္ဒါကို သကပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ အနတ္တမိတိဘာဝနိဒ္ဒေသေန အတ္တသဒ္ဒဿ သကာဒေသော ဟောတိ သဗ္ဗာသု ဝိဘတ္တီသု။ သကော၊ သကာ၊ သကံ၊ သကေ။ (ကစ္စည်း-၁၁၈)

၂၁၄၊ ၁၂၈။ သ္မာ နာ

တစ်ဖန် တတောသဒ္ဒါဆိုရခြင်းအကျိုး

သ္မာ နာ-သုတ်၌ တဖန်ဆိုအပ်သော တတောသဒ္ဒါဖြင့် အတြဇော, အတြဇံ စသောပုံစံတို့၌ အလုံးစုံသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် အတ္တသဒ္ဒါ၏ တတစ်လုံးကို ရပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ပုန တတောဂဟဏေန တဿ အတ္တနော တကာရဿေဝ ရကာရော ဟောတိ သဗ္ဗေသု ဝစနေသု။ အတြဇော၊ အတြဇံ။ (ကစ္စည်း-၁၁၉)

၂၂၁၊ ၂၈၂။ သဗ္ဗာသမာဝုသောပသဂ္ဂနိပါတာဒီဟိ စ

➢ **ကျက်မှတ်ရန် ဥပသာရပုဒ်(၂၀)**

ပ, ပရာ, နိ, နီ, ဥ, ဒု, သံ, ဝိ, အဝ, အနု, ပရိ, အဓိ, အဘိ, ပတိ, သု, အာ, အတိ, အပိ, အပ, ဥပ (ပ) ဇေံ ဝီသတိ ဥပသဂ္ဂေဟိ စ။

➢ **ကျက်မှတ်ရန် နိပါတ်ပုဒ်များ**

ယထာ, တထာ, ဇေံ, ခလု, ခေါ, တတြ, အထော, အထ, ဟိ, တု, စ, ဝါ, ဝေါ, ဟံ, အဟံ, အလံ, ဧဝ, ဟော, အဟော, ဟေ, အဟေ, ရေ, အရေ ဧဝမာဒီဟိ နိပါတေဟိ စ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ (ကစ္စည်း-၁၂၁)

ဥပသာရပုဒ်မည်ပုံ

ယေဘုယျအားဖြင့် ဓာတ်၏ ရှေ့၌တည်၍ ဓာတ်၏အနက်ကို စီရင်တတ်သော အပွကအားဖြင့် နာမ်၏ရှေ့၌တည်၍ နာမ်၏အနက်ကို စီရင်တတ်သော လိင်သုံးပါး, ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ဖြင့် မပျက်သော နှစ်ဆယ်သောပုဒ်သည် ဥပသာရပုဒ်မည်၏။ (ပုဒ်စစ်-၂၁)

နိပါတ်ပုဒ်မည်ပုံ

ပုဒ်တို့၏ အစ, အလယ်, အဆုံးတို့၌ ကျတတ်သော အနက်ကို မဟောတတ် ထွန်းတတ်ကာမျှသာဖြစ်သော လိင်သုံးပါး၊ ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ဖြင့် မပျက်သော မရေတွက်နိုင်သော များစွာသော ပုဒ်သည် နိပါတ်ပုဒ်မည်၏။ (ပုဒ်စစ်-၂၂)

➢ **နာမ်ကျမ်းလာ ယံပြုသော သုတ်များ** - ၁။ ဃပတော သ္မိံ ယံ ဝါ၊ ၂။အံယမီတော ပသညတော။

၂၂၇၊ ၂၇၀။ ကိဿ က ဝေ စ

စသဒ္ဒါအကျိုး

ကိဿ က ဝေ စ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ကော၊ ကထံ စသောပုံစံတို့၌ ဝပစ္စည်းမှတပါးသော ဝိဘတ်,ပစ္စည်းကြောင့်လည်း ကိံသဒ္ဒါကို ကပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

- ❖ စဂ္ဂဟဏေန အဝပစ္စယေ ပရေပိ ကော စ ဟောတိ။ ကော တံ နိန္ဒိတုမရဟတိ၊ ကထံ ဗောဓေယိတုံ ဓမ္မံ။ (ကစ္စည်း-၁၂၄)

၂၂၈၊ ၂၇၂။ ကု ဟိံ ဟံသု စ

စသဒ္ဒါအကျိုး

ကု ဟိံ ဟံသု စ-သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ကုဟိဉ္စနံ၊ ကုဒါစနံစသောပုံစံတို့၌ ဟိံ၊ ဟံပစ္စည်းမှတပါးသော ဟိဉ္စနံ၊ ဒါစနံ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း ကိံသဒ္ဒါကို ကုပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

- ❖ စဂ္ဂဟဏေန ဟိဉ္စနံဒါစနံပစ္စယေသု ပရေသု အညတ္ထာပိ ကု ဟောတိ။ ကုဟိဉ္စနံ၊ ကုဒါစနံ။ (ကစ္စည်း-၁၂၄)

၂၂၉၊ ၂၂၆။ သေသေသု စ

သေသအပါဒါန် အရ - ဝပစ္စည်းကိုယူ။ **သေသ အရ** - ဂပစ္စည်းမှကြွင်းသော ဝိဘတ်ပစ္စည်းများကိုယူ။

- ➢ **နာမ်ကျမ်းလာ ဣတ္ထိလိင်ဇောတကပစ္စည်းနှင့် သက်သုတ်**

၁။	ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော	အာပစ္စည်း
၂။	နဒါဒိတော ဝါ ဤ	ဤပစ္စည်း
၃။	ဏဝဏိကဏေယျဏန္တုဟိ	ဤပစ္စည်း
၄။	ပတိဘိက္ခုရာဇီကာရန္တေဟိ ဣနီ	ဣနီပစ္စည်း

- ➢ **ဣတ္ထိပစ္စည်းဆုံးသော သဒ္ဒါတို့ကို နာမ်ငဲ့ရခြင်းအကြောင်း**

ဓာတုပစ္စယဝိဘတ္တိဝဇ္ဇိတမတ္ထဝံလိင်ံ-ဟု ဆိုသောကြောင်း၄င်း၊ ဣတ္ထိပစ္စည်းဆုံးသော သဒ္ဒါတို့သည် လိင်မဟုတ်သောကြောင့်၄င်း၊ တိုက်ရိုက်ဝိဘတ်မသက်နိုင်၍ တဒ္ဓိတသမာသကိတကာ နာမံ ဝါ တဝေတုနာဒီသု စ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် နာမ်ငဲ့ရပါသည်။ (ရူ-၈၁)

၂၄၃၊ ၁၁၀။ ဘော ဂေ တု

တုသဒ္ဒါအကျိုး

ဘော ဂေ တု-သုတ်၌ပါသော တုသဒ္ဒါဖြင့် ဘောန္တ၊ ဘန္တေ၊ ဘောန္တော၊ ဘဒ္ဒေ၊ ဘောတာ၊ ဘောတော စသောပုံစံတို့၌ ဂသိမှတပါးသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် အလုံးစုံသော ဘဝန္တသဒ္ဒါကို ဘောန္တပြု, ဘန္တေပြု,ဘောန္တောပြု, ဘဒ္ဒေပြု, ဘောတာပြု, ဘောတောပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

- ❖ တုဂ္ဂဟဏေန အညသ္မိမ္ပိ ဝစနေ သဗ္ဗဿ ဘဝန္တသဒ္ဒဿ ဘောန္တ၊ ဘန္တေ၊ ဘောန္တော၊ ဘဒ္ဒေ၊ ဘောတာ၊ ဘောတော ဣစ္စေတေ အာဒေသာ ဟောန္တိ။ (ကစ္စည်း-၁၂၈)

✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦

နာမ်ပဋ္ဌမပိုင်း

❖❖❖❖❖❖❖

၄၂၇၊ ၂၆၁။ တွာဒတော ဝိဘတ္တိသညာယော

ဝိဘတ်အမည်မှည့်ရခြင်းအကျိုး - ဝိဘတျန္တပုဒ်ဖြစ်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ရူ-၁၂၁)

❖ **ဝိဘတျန္တ, ဖြစ်သည်မှန်မှ, ပဒံမည်ရိုး, ဤအကျိုးကို, မျှော်ကိုးရည်မှတ်, တော စလတ်, ဝိဘတ်မှည့်ရသည်။ (ကစ်ဘာဋီ-ပ-၂၇၃)**

မေး။ ဇေယျော၊ ဇေဋ္ဌော၏ ပကတိပုဒ်ကို သုတ်ထောက်၍ ဖြေဆိုပါ။ (၅၀-ခုနှစ်)

ဖြေ။ ဝုဒ္ဓဿ ဇော ဣယိဋ္ဌေသု - သုတ်ကိုထောက်၍ ဝုဒ္ဓသဒ္ဒါ၊
ပသတ္ထဿ သော စ - သုတ်ကိုထောက်၍ ပသတ္ထသဒ္ဒါ၊

၂၆၈၊ ၃၉၇။ ဝဏ္ဏမဏ္ဍဝီနဋ္ဌ လောပေါ

မေး။ ဤသုတ်ဖြင့် အဘယ်သဒ္ဒါနောင် သက်သော ဝဏ္ဏ, မဏ္ဍ, ဝီပစ္စည်းတို့ကို ချေပါသနည်း၊

ဖြေ။ ဂုဏစသော သဒ္ဒါနောင်သက်သော ဝဏ္ဏပစ္စည်း၊ သတိစသော သဒ္ဒါနောင်သက်သော မဏ္ဍပစ္စည်း၊ မေဓာစသော သဒ္ဒါနောင်သက်သော ဝီပစ္စည်းတို့ကို ချေရပါမည်။

၂၆၉၊ ၄၁။ ယဝတံ တလဏဒကာရာနံ ဗျဥ္ဇနာနိ စလဉ ဇကာရတ္တံ

ကာရသဒ္ဒါပိုအကျိုး

ယဝတံ တလဏဒကာရာနံ ဗျဥ္ဇနာနိ စလဉ ဇကာရတ္တံ- သုတ်၌ကာရသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဩပမ္မံ စသော ပုံစံ၌ ယအက္ခရာကို မပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ ကာရဂ္ဂဟဏံ ကိမတ္ထံ? ယကာရဿ မကာရာဒေသဉာပနတ္ထံ။ ဩပမ္မံ။ (ကစ္စည်း-၁၃၅)

❖ **ယဝတံဆို, အပိုကာရ, ဆရာပြသဖြင့်, ယနှင့်ယှဉ်ကြ, သ-ထ-ဓ-ဏာ, စဉ်တိုင်းသာ, သ-ဆာ ဈ ဉ ပြု။**
က စ ဋ္ဌဝဂ်, ပဝဂ်ငှင်း, ထပ်၍လောင်း, ထုံးဟောင်းပုံစံရှု။ (အခြေပြု-၁၇၇)

➢ **နာမ်ကျမ်းလာ ပစ္စည်းနောင် ပစ္စည်းသက်သောသုတ်** - ဏဝဏိကဏေယျဏန္တုပဟိ၊

➢ **နာမ်ကျမ်းလာ ပစ္စည်းကြောင့် ပစ္စည်းချေသောသုတ်** - ဝဏ္ဏမဏ္ဍဝီနဋ္ဌ လောပေါ၊

➢ နာမ်ကျမ်းလာ အတိဒေသသုတ်များ

၁။ သေသေသု န္တုဝ - ကာရိယာတိဒေသသုတ်၊

၂။ အမှ တုမှ န္တု ရာဇ ဗြဟ္မတ္တ သခ သတ္ထု ပိတာဒီဟိ သ္မာ နာဝ - တံရူပါတိဒေသသုတ်။

✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧

အာချာတ ခတ္တု+ပစ္စယ

အာချာတ်ပထမပိုင်း

❖❖❖❖❖❖

အာချာတ်မည်ပုံ

ကြိယာကို ဟောတတ်သောကြောင့် အာချာတ်မည်၏။ (ရူ၊ ၂၅၇)

အာချာတ်ကျမ်း၏ ကြီးကျယ်ခမ်းနားပုံ / သမုဒ္ဒရာနှင့်တူပုံ

စဉ်	ဥပမေယျ	ဥပမာ
၁။	အာချာတ်ကျမ်းသည်	သမုဒ္ဒရာနှင့် တူ၏
၂။	ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်သည်	လှိုင်းတံပိုးနှင့် တူ၏
၃။	ဓာတ်သည်	ရေနှင့် တူ၏
၄။	ဝိကရဏပစ္စည်း,အာဂုံ,ကာလတို့သည်	ငါးနှင့် တူ၏
၅။	အနုဗန်ချေခြင်း (ဝါ) ချေအပ်သော အနုဗန်သည်	ညွန် (ဝါ) ရေအဟုန်နှင့် တူ၏
၆။	အနက်အထူးအပြားသည် (ဝါ) အနက်ကို ဝေဖန်ရာသဒ္ဒါသည်	ကမ်းနှင့် တူ၏
၇။	ကြီးကျယ်သော ဉာဏ်ပညာသည်	လှေသင်္ဘောနှင့် တူ၏

အာချာတ်လက္ခဏာ(၆)ပါး

၁။ ကာလ ၃-ပါးရှိခြင်း၊ ၂။ ပုရိသ် ၃-ပါးရှိခြင်း၊
၃။ ကြိယာကို ဟောခြင်း၊ ၄။ ကာရက၃-ပါးရှိခြင်း၊
၅။ လိင်သုံးပါး မရှိခြင်း၊ ၆။ ဝုစ် ၂ပါးရှိခြင်း။

ယံ တိကာလံ တိပုရိသံ၊ ကြိယာဝါစီ တိကာရကံ၊
အတိလိင်္ဂံ ဒွိဝစနံ၊ တဒါချာတန္တိ ဝုစ္စတိ။ (ရူ၊၂၅၇)

ကာလ (၃) ပါး - ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်၊
ပုရိသ် (၃) ပါး - ပဌမ, မဇ္ဈိမ, ဥတ္တမ၊
ကာရက (၃) ပါး - ဘော, ကံ, ကတ္တား၊
အာချာတ်ကြိယာ - သွားခြင်း, ချက်ခြင်းစသော ဓာတ်နက်၊

အထ-သဒ္ဒါ၏ ဟောနိုင်သော အနက်(၆)မျိုး

၁။ အဓိကာရအနက်
၂။ မင်္ဂလအနက်
၃။ နိပ္ဖန္နအနက်
၄။ အဝဓာရဏအနက်
၅။ အနန္တရအနက်
၆။ အပါဒါနအနက်

အဓိကာရေ မင်္ဂလေ စေဝ၊ နိပ္ဖန္နေ စာဝဓာရဏေ။
အနန္တရေ စ’ပါဒါနေ၊ အထသဒ္ဒေါ ပဝတ္တတိ။ (ကစ္စည်း-၂၁၅)

၄၀၆၊ ၄၂၉။ အထပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တီနံ ဆ ပရဿ ပဒါနိ။

ဤသုတ်၌ အထသဒ္ဒါဟောသော အနက် - အနန္တရအနက်

အာချာတ်ကျမ်းလာ ဝိဘတ်သက်သောသုတ်များ

စဉ်	ဝိဘတ်သက်သုတ်	ဝိဘတ်အမည်
၁။	ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ	ဝတ္တမာန်
၂။	အာဏတျာသိဋ္ဌေနုတ္တကာလေ ပဉ္စမီ	ပဉ္စမီ
၃။	အနုမတိပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ	သတ္တမီ
၄။	အပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာတီတေ	ပရောက္ခာ
၅။	ဟိယျောပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယျတ္တနီ	ဟိယျတ္တနီ
၆။	သမီပေဇ္ဇတနီ	အဇ္ဇတနီ
၇။	**မာယောဂေ သဗ္ဗကာလေ စ**	**ဟိယျတ္တနီ၊ အဇ္ဇတနီ**
	စသဒ္ဒါဖြင့်	**ပဉ္စမီ**
၈။	အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ	ဘဝိဿန္တိ
၉။	ကြိယာတိပန္နေတီတေ ကာလာတိပတ္တိ	ကာလာတိပတ္တိ

- **အာချာတ်ဝိဘတ်(၈)သွယ်ကို ကာလအားဖြင့်ဝေဖန်ပုံ**

ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ သက်သောဝိဘတ် - ဝတ္တမာန်၊ ပဉ္စမီ၊ သတ္တမီ။

အနာဂတ်ကာလ၌ သက်သောဝိဘတ် - ဘဝိဿန္တိ။

အတိတ်ကာလ၌ သက်သောဝိဘတ် - ပရောက္ခာ၊ ဟိယျတ္တနီ၊ အဇ္ဇတနီ၊ ကာလာတိပတ္တိ။

- **ဝတ်, ပဉ္စ, သတ်၊ ဝိဘတ်သုံးသွယ်၊ ပစ္စုပ်ကာလ၊ သက်ကြလေတယ်။**
ဘဝိသ် ဝိဘတ်, အနာဂတ်ဝယ်၊ ကြွင်းလေးဝိ, သက်ဘိ အတိတ်မယ်။

အာချာတ်ဝိဘတ်(၈)သွယ်

ဝိဘတ်အမည်	ပရဿပုဒ်(၄၈)လုံး	အတ္တနောပုဒ်(၄၈)လုံး
ဝတ္တမာနာ	တိ,အန္တိ၊သိ,ထ၊မိ,မ၊	တေ,အန္တေ၊သေ,ဝှေ၊ဧ,မှေ၊
ပဉ္စမီ	တု,အန္တု၊ဟိ,ထ၊မိ,မ၊	တံ,အန္တံ၊ဿု,ဝေါ၊ဧ,အာမသေ၊
သတ္တမီ	ဧယျ,ဧယျုံ၊ဧယျာသိ,ဧယျာထ၊ ဧယျာမိ,ဧယျာမ	ဧထ,ဧရံ၊ဧထော,ဧယျာဝှေါ၊ဧယျံ, ဧယျာမှေ၊
ပရောက္ခာ	အ,ဥ၊ဧ,တ္ထ၊အံ,မှ၊	တ္ထ,ရေ၊တ္ထော,ဝှေါ၊ဣံ,မှေ၊
ဟိယျတ္တနီ	အာ,ဦ၊ဩ,တ္ထ၊အံ,မှာ၊	တ္ထ,တ္ထုံ၊သေ,ဝှံ၊ဣံ,မှသေ၊
အဇ္ဇတနီ	ဤ,ဥံ၊ဩ,တ္ထ၊ဣံ,မှာ၊	အာ,ဦ၊သေ,ဝှံ၊အံ,မှေ၊
ဘဝိဿန္တိ	ဿတိ,ဿန္တိ၊ဿသိ,ဿထ၊ ဿာမိ,ဿာမ၊	ဿတေ,ဿန္တေ၊ဿသေ,ဿဝှေ၊ ဿံ,ဿာမှေ၊
ကာလာတိပတ္တိ	ဿာ,ဿံသု၊ဿေ,ဿထ၊ဿံ, ဿာမှာ၊	ဿထ,ဿိသု၊ဿသေ,ဿဝှေ၊ ဿိံ,ဿာမှသေ၊

ပရဿပုဒ်(၆)လုံး / အတ္တနောပုဒ်(၆)လုံးစီတွင်

အစနှစ်လုံးသည် ပဌမပုရိသ်၊ အလယ်နှစ်လုံးသည် မဇ္ဈိမပုရိသ်၊ အဆုံးနှစ်လုံးသည် ဥတ္တမပုရိသ်။

- ❖ **အစ၂ သွယ်, သူ့တွက်ချယ်၊ အလယ်၂ လုံး, သင့်တွက်သုံး၊ အဆုံး၂ ချက်, ငါ့အတွက်၊ ၃ ချက် နားလည်စေ။**
- ❖ **သရသက်သက် ၁၂ ထွက်၊ ဗျည်းနှင့်ရောယှက် တပိုးတတ်၊ ဗျည်းသက်သက်မှာ ၆၀ သာ၊ သုံးဖြာဝိဘတ် ကျမ်းအာချာတ်။ (ဦးရန်ကုန်)**

၄၂၀၊ ၄၇၁။ မာယောဂေ သဗ္ဗကာလေ စ

ပုံစံ	ဓာတ်	ဓာတ်နက်	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
မာ ဂမာ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	အ	အာ
မာ ဝစာ	ဝစ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ- ပီပြင် ထင်ရှားသောစကား	။	။
မာ ဂမီ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	။	အဇ္ဇတနီ-ဤ
မာ ဝစီ	ဝစ	တူ	။	။

စသဒ္ဒါအကျိုး

စသဒ္ဒါဖြင့် မာ ဂစ္ဆာဟိ ပုံစံ၌ မာ-ပဋိသေဓနှင့် ယှဉ်ရာ၀ယ် ပဉ္စမီဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

မာ ဂစ္ဆာဟိ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	အ	ပဉ္စမီ-ဟိ

အာချာတ်ဂိုဏ်း(၈)ဂိုဏ်း

ဘူဝါဒိ၊ ရုဓာဒိ၊ ဒိဝါဒိ၊ သွာဒိ၊ ကိယာဒိ၊ ဂဟာဒိ၊ တနာဒိ၊ စုရာဒိဂိုဏ်း။

❖ **ဘူ, ရု, ဒိ, သွာ၊ ကီ, ဂဟာ၊ တနာ, စုရ ဂိုဏ်းအဋ္ဌ။**

၄၃၁၊ ၄၅၈။ ဟိယျတ္တနီသတ္တမီပဉ္စမီဝတ္တမာနာ သဗ္ဗဓာတုကံ

သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်များ - ဟိယျတ္တနီ၊ သတ္တမီ၊ ပဉ္စမီ၊ ဝတ္တမာန်။

အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်များ - ပရောက္ခာ၊ အဇ္ဇတနီ၊ ဘဝိဿန္တိ၊ ကာလာတိပတ္တိ။

❖ **ပ, အဇ်, ဘ, ကာ၊ ဤလေးဖြာ၊ မှတ်ပါ အသဗ္ဗဓာတ်။**

❖ **ဝတ်, ပဉ်, သတ္တ၊ ဟိယျတ္တ၊ လေးဝ သဗ္ဗဓာတ်။**

သဗ္ဗဓာတ်အမည်မှည့်ရခြင်းအကျိုး

ဟိယျတ္တနီ, သတ္တမီ, ပဉ္စမီ, ဝတ္တမာန်ဟူသော သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်လေးသွယ် နှောင်းရာ၌ ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ - သုတ်ဖြင့် ဣအက္ခရာ မလာရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

❖ **အာချာတ်ရုပ်များ၊ စီရင်ပြားသော်၊ တည်, ကြား, မှည့်, ချေ၊ ဝိသက်လေ၊ တစ်ထွေ ပစ္စည်းသက်။**

အာချာတ်ပထမပိုင်း ပြီး၏။

✧✧✧✧✧✧✧

“ဆရာတော်ဦးကျည်ပွေ့ စာကျက်နည်း”

ဆယ်ထဲမှာ မြုပ်၊ ရာမှာ ခုတ်၊
နုတ်နုတ်မကျေနိုင်။
ထောင်ချနိုင်မှ၊ အသေ,ရ၊
ဘဝဆုံးအောင်ပိုင်။

(၁) **ဆယ်ထဲမှာမြုပ်** - စာတစ်ပုဒ်ကို ဆယ်ကြိမ်သာ ကျက်မှတ်ပါက ခဏတဖြုတ်သာ ရပြီး မေ့ပျောက်သွားပါလိမ့်မည်။

(၂) **ရာမှာ ခုတ်၊ နုတ်နုတ်မကျေနိုင်** - စာတစ်ပုဒ်ကို အကြိမ်ပေါင်းတစ်ရာ ကျက်မှတ်ပါက ကျေကျေညက်ညက် မရနိုင်ပေ။

(၃) **ထောင်ချနိုင်မှ၊ အသေ,ရ၊ ဘဝဆုံးအောင်ပိုင်**- စာတစ်ပုဒ်ကို အကြိမ်ပေါင်းတစ်ထောင် ကျက်မှတ်ပါက တစ်ဘဝလုံးမမေ့မပျောက်ဘဲ အမြဲတမ်း ရရှိနေပါလိမ့်မည်။

အာချာတ်ဒုတိယပိုင်း

❖❖❖❖❖❖❖

၄၃၂၊ ၃၆၂။ ဓာတုလိင်ေ်ဟိ ပရာ ပစ္စယာ

မေး။ နာမ်ဝိဘတ်နှင့် အာချာတ်ဝိဘတ် သက်ရာဌာနတို့ကို သုတ်ထောက်၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ **နာမ်ဝိဘတ်သည်** - တတော စ ဝိဘတ္တိယော၊ ဓာတုလိင်ေ်ဟိ ပရာ ပစ္စယာ သုတ်တို့ကို ထောက်၍ လိင်နောင် သက်ပါသည်။

အာချာတ်ဝိဘတ်သည် - ဓာတုလိင်ေ်ဟိ ပရာ ပစ္စယာ၊ ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော-သုတ်တို့ကို ထောက်၍ ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်းနောင် သက်ပါသည်။ **(၅၀-ခုနှစ်)**

ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ(ဓာတုပစ္စယ) (၁၃)ပစ္စည်း

စဉ်	သုတ်	ပစ္စည်း
၁။	တိဇဂုပကိတမာနေဟိ ခဆသာ ဝါ	ခ,ဆ,သပစ္စည်း
၂။	ဘုဇဃသဟရသုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု	ခ,ဆ,သပစ္စည်း
၃။	အာယ နာမတော ကတ္တုူပမာနာဒါစာရေ	အာယပစ္စည်း
၄။	ဤယူပမာနာ စ	ဤယပစ္စည်း
၅။	နာမမှာ'တ္တိစ္ဆတ္ထေ	ဤယပစ္စည်း
၆။	ဓာတူဟိ ဏေဏယဏာပေဏာပယာ ကာရိတာနိ ဟေတွတ္ထေ	ကာရိတ်-ဏေ,ဏယ,ဏာပေ,ဏာပယပစ္စည်း
၇။	**ထိုသုတ်၌ အတ္တ-သဒ္ဒါပိုဖြင့်**	**အလပစ္စည်း**
၈။	ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယော စ	ဏယပစ္စည်း
၉။	**ထိုသုတ်၌ စသဒ္ဒါ**	**အာရ,အာလပစ္စည်း**

၄၃၃၊ ၅၂၈။ တိဇဂုပကိတမာနေဟိ ခဆသာ ဝါ

ပုံစံ	ဓာတ်	ဓာတ်နက်	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
တိတိက္ခတိ	တိဇ	ခမာယံ-သည်းခံခြင်း	ခ	တိ
ဇိဂုစ္ဆတိ	ဂုပ	နိန္ဒာယံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း	ဆ	တိ
တိကိစ္ဆတိ	ကိတ	ရောဂါပနယနေ-ရောဂါကိုပယ်ခြင်း	ဆ	တိ
ဝီမံသတိ	မာန	ဝီမံသာယံ-စူးစမ်းခြင်း	သ	တိ

ကိ-ပုံစံ

ပုံစံ	ဓာတ်	ဓာတ်နက်	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
တေဇတိ	တိဇ	နိသာနေ-သွေးခြင်း	အ	တိ
ဂေါပတိ	ဂုပ	ဂေါပနေ-စောင့်ရှောက်ခြင်း	အ	တိ
မာနေတိ	မာန	မာနနေ-မြတ်နိုးခြင်း	အ	တိ

၄၃၄၊ ၅၃၄။ ဘုဇဃသဟရသုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု

ပုံစံ	ဓာတ်	ဓာတ်နက်	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
ဗုဘုက္ခတိ	ဘုဇ	ဘက္ခဏေ-စားခြင်း	ခ	တိ
ဇိဃစ္ဆတိ	ဃသ	အဒနေ-စာခြင်း	ဆ	တိ
ဇိဂီသတိ	ဟာရ	ဟာရဏေ-ဆောင်ခြင်း	သ	တိ
သုဿုသတိ	သု	သဝဏေ-နားထောင်ခြင်း	သ	တိ
ပိဝါသတိ	ပါ	ပါနေ-သောက်ခြင်း	သ	တိ

ကိ-ပုံစံ

ပုံစံ	ဓာတ်	ဓာတ်နက်	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
ဘောတ္တုမိစ္ဆတိ	ဣသု	ဣစ္ဆာယံ-လိုချင်ခြင်း	အ	တိ
ဘုဥ္စတိ	ဘုဇ	ဘက္ခဏေ-စားခြင်း	॥	॥

၄၃၅၊ ၅၃၆။ အာယ နာမတော ကတ္တုူပမာနာဒါစာရေ

ပုံစံ	သဒ္ဒါ	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
ပဗ္ဗတာယတိ	ပဗ္ဗတ	အာယ	တိ
သမုဒ္ဒါယတိ	သမုဒ္ဒ	॥	॥
စိစ္စိဋ္ဌာယတိ	စိစ္စိဋ္ဌ	॥	॥

၄၃၆၊ ၅၃၇။ ဤယူပမာနာ စ

ပုံစံ	သဒ္ဒါ	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
ဆတ္တီယတိ	ဆတ္တ	ဤယ	တိ
ပုတ္တီယတိ	ပုတ္တ	ဤယ	တိ

၄၃၇၊ ၅၃၈။ နာမမှာ’တ္တိစ္ဆတ္တေ

ပုံစံ	သဒ္ဒါ	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
ပတ္တီယတိ	ပတ္တ	ဤယ	တိ
ဝတ္ထီယတိ	ဝတ္ထ	။	။
ပရိက္ခာရီယတိ	ပရိက္ခာရ	။	။
စီဝရီယတိ	စီဝရ	။	။
ဓနီယတိ	ဓန	။	။
ဃဋ္ဋီယတိ	ဃဋ္ဋ	။	။

၄၃၈၊ ၅၄၀။ ဓာတူပဟိ ဏေဏယဏာပေဏာပယာ ကာရိတာနိ ဟေတွတ္တေ

ပုံစံ	ဓာတ်	ဓာတ်နက်	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
ကာရေတိ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	ဏေ	တိ
ကာရယတိ	။	။	ဏယ	။
ကာရာပေတိ	။	။	ဏာပေ	။
ကာရာပယတိ	။	။	ဏာပယ	။
ကာရေန္တိ	။	။	ဏေ	အန္တိ
ကာရယန္တိ	။	။	ဏယ	။
ကာရာပေန္တိ	။	။	ဏာပေ	။
ကာရာပယန္တိ	။	။	ဏာပယ	။
ပါစေတိ	ပစ	ပါကေ-ချက်ခြင်း	ဏေ	တိ
ပါစယတိ	။	။	ဏယ	။
ပါစာပေတိ	။	။	ဏာပေ	။
ပါစာပယတိ	။	။	ဏာပယ	။
ပါစေန္တိ	။	။	ဏေ	အန္တိ
ပါစယန္တိ	။	။	ဏယ	။
ပါစာပေန္တိ	။	။	ဏာပေ	။
ပါစာပယန္တိ	။	။	ဏာပယ	။
ဘဏေတိ	ဘဏ	သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း	ဏေ	တိ
ဘဏယတိ	။	။	ဏယ	။
ဘဏာပေတိ	။	။	ဏာပေ	။
ဘဏာပယတိ	။	။	ဏာပယ	။
ဘဏေန္တိ	။	။	ဏေ	အန္တိ

ဘဏာယန္တိ	။	သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း	ဏာယ	အန္တိ
ဘဏာပေန္တိ	။	။	ဏာပေ	။
ဘဏာပယန္တိ	။	။	ဏာပယ	။

အတ္ထ-သဒ္ဒါပိုဖြင့်

အတ္ထသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဇောတလတိဟူသော ပုံစံ၌ အလပစ္စည်းသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

ပုံစံ	ဓာတ်	ဓာတ်နက်	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
ဇောတလတိ	ဇုတ	ဒိတ္တိယံ-ထွန်းပခြင်း	အလ	တိ

၄၃၉၊ ၅၃၉။ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယော စ

ပုံစံ	သဒ္ဒါ	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
အတိဟတ္ထာယတိ	အတိဟတ္ထီ	ဏာယ	တိ
ဥပဝီဏာယတိ	ဥပဝီဏာ	။	။
ဒဠှာယတိ	ဒဠှ	။	။
ဝိသုဒ္ဓာယတိ	ဝိသုဒ္ဓ	။	။

စသဒ္ဒါအကျိုး

စသဒ္ဒါဖြင့် သန္တာရတိ၊ဥပက္ကမာလတိ စသော ပုံစံတို့၌ အာရပစ္စည်း,အာလပစ္စည်း သက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

ပုံစံ	သဒ္ဒါ	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
သန္တာရတိ	သန္တ	အာရ	တိ
ဥပက္ကမာလတိ	ဥပက္ကမ	အာလ	တိ

နာမဓာတ်နောင် သက်သောပစ္စည်းများ - အာယ, ဤယ, အာရ, အာလ။ (၂၃-ခုနှစ်)

၄၄၀၊ ၄၄၅။ ဘာဝကမ္မေသု ယော

ဌီယတေ	ဌာ	ဂတိနိဝတ္တိမှိ- လားခြင်းမှဆုတ်နစ်ခြင်း	ဘော,ကံ ယ	တေ
ဗုဇ္ဈတေ	ဗုဓ	ဉာဏေ-သိခြင်း	။	။
ပစ္စတေ	ပစ	ပါကေ-ချက်ခြင်း	။	။
လဗ္ဘတေ	လဘ	လာဘေ-ရခြင်း	။	။
ကရီယတေ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	။	။
ယုဇ္ဇတေ	ယုဇ	ယောဂေ-ယှဉ်ခြင်း	။	။
ဥစ္စတေ	ဥစ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ- ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	။	။

၄၄၁၊ ၄၄၇။ တဿ စဝဂ္ဂယကာရဝကာရတ္တံ သခာတွန္တဿ

ပုံစံ	ဓာတ်	ဓာတ်နက်	ပစ္စည်း	ဝိဘတ်
ဝုစ္စတေ	ဝစ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	ဘော,ကံ ယ	တေ
ဝုစ္စန္တေ	ဝစ	။	။	အန္တေ
ဥစ္စတေ	ဥစ	။	။	တေ
ဥစ္စန္တေ	ဥစ	။	။	အန္တေ
ပစ္စတေ	ပစ	ပါကေ-ချက်ခြင်း	။	တေ
ပစ္စန္တေ	ပစ	။	။	အန္တေ
မဇ္ဇတေ	မဇ	ပရိမဇ္ဇနေ-ပွတ်တိုက်ခြင်း	။	တေ
မဇ္ဇန္တေ	မဇ	။	။	အန္တေ
ယုဇ္ဇတေ	ယုဇ	ယောဂေ-ယှဉ်ခြင်း	။	တေ
ယုဇ္ဇန္တေ	။	။	။	အန္တေ
ဗုဇ္ဈတေ	ဗုဓ	ဉာဏေ - သိခြင်း	။	တေ
ဗုဇ္ဈန္တေ	။	။	။	အန္တေ
ကုဇ္ဈတေ	ကုဓ	ကောပေ-အမျက်ထွက်ခြင်း	။	တေ
ကုဇ္ဈန္တေ	။	။	။	အန္တေ
ဥဇ္ဈတေ	ဥဓ	ဥဿဂ္ဂေ-စွန့်ခြင်း	။	တေ
ဥဇ္ဈန္တေ	။	။	။	အန္တေ
ဟညတေ	ဟန	ဟိံသာယံ-ညှဉ်းဆဲခြင်း	။	တေ
ဟညန္တေ	။	။	။	အန္တေ
ကယျတေ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	။	တေ

ကယျန္တေ	။	။	။	အန္တေ
ဒိဗ္ဗတေ	ဒိဝု	ကီဠာယံ-ကစားမြူးတူးခြင်း	။	တေ
ဒိဗ္ဗန္တေ	။	။	။	အန္တေ

ဓာတွန်ဟူသည်-ဓာတ်၏အဆုံးအက္ခရာ။(၂၈-ခုနှစ်)

❖ သီဟဂတိ၊ ဝဝတ္တိဟု၊ နောက်ရှိ ဝါတွက်၊ စ,တဝဂ်ကို၊ စဝဂ်ဆို၏၊ ရကိုးကား ယ၊ ဝကို ဝ၊ ပြုရစဉ်တိုင်းမှတ်။ (အခြေပြု-၂၁၅)

၄၄၂၊ ၄၄၈။ ဣဝဏ္ဏာဂမော ဝါ

ကရီယတေ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	ဘော,ကံ ယ	တေ
ကရီယတိ	။	။	။	တေ
ဂစ္ဆီယတေ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	။	တေ
ဂစ္ဆီယတိ	။	။	။	တေ

၄၄၃၊ ၄၄၉။ ပုဗ္ဗရူပဉ္စ

ဝုမှတေ	ဝမု	ဝမနေ-တိုးပွါးခြင်း	ယ	တေ
ဖလ္လတေ	ဖလ	နိပ္ဖတ္တိယံ-ပြီးခြင်း	။	။
ဒမ္မတေ	ဒမု	ဒမနေ-ဆုံးမခြင်း	။	။
သက္ကတေ	သက	သာမတ္ထေ-စွမ်းနိုင်ခြင်း	။	။
လဗ္ဘတေ	လဘ	လာဘေ-ရခြင်း	။	။
ဒိဿတေ	ဒိသ	ပေက္ခနေ-ကြည့်ရှုခြင်း	။	။

မေး။ ပုဗ္ဗရူပဉ္စ - သုတ်၌ ပုဗ္ဗရုပ်-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းကို ရှင်းပြပါ။ (၃၇-ခုနှစ်)

ဖြေ။ ပုဗ္ဗရုပ်ဟူသည် ယ-ပစ္စည်းကို ရှေ့ဓာတွန် အက္ခရာနှင့်တူအောင်ပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၄၄၄၊ ၅၁၁။ တထာ ကတ္တရိ စ

ဗုဇ္ဈတိ	ဗုဓ	ဉာဏေ-သိခြင်း	ဒိဝါဒိ-ယ	တိ
ဝိဇ္ဈတိ	ဝိဓ	ဝိဇ္ဈနေ-ထိုးဖောက်ခြင်း	။	။

မညတိ	မန	ဉာဏေ-သိခြင်း	॥	॥
သိဗ္ဗတိ	သိဝု	တန္တသန္တာနေ-ချည်ချောင်းအစဉ်ကိုပြုခြင်း	॥	॥

၄၄၅၊ ၄၃၃။ ဘူဝါဒိတော အ

ဘဝတိ	ဘူ	သတ္တာယံ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	အ	တိ
ပဌတိ	ပဌ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	॥	॥
ပစတိ	ပစ	ပါကေ-ချက်ခြင်း	॥	॥
ဇယတိ	ဇိ	ဇယေ-အောင်ခြင်း	॥	॥

ဝိကရဏပစ္စည်းခေါ်ပုံ

ဓာတ်တို့ကို ဂိုဏ်အားဖြင့် အသီးသီး (တစ်မျိုးစီတစ်မျိုးစီ) ကွဲပြားအောင်ပြုတတ်သော ပစ္စည်းများကို **"ဝိကရဏပစ္စည်း"** ဟုခေါ်သည်။ **"ဂိုဏ်းမှတ်ပစ္စည်း"** ဟုလည်း ခေါ်ကြသေး၏။

ဝိကရဏ(၁၇)ပစ္စည်း / သမုဒ္ဒရာအလယ် ငါးသဖွယ်ဖြစ်သောပစ္စည်းများ

စဉ်	သုတ်	ပစ္စည်း
၁။	ဘူဝါဒိတော အ	ဘူဝါဒိ-အပစ္စည်း
၂။	ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗဉ္စ	ရုဓာဒိ-အပစ္စည်း
	ထိုသုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့်	**ဣ,ဤ,ဧ,ဩပစ္စည်း**
၃။	ဒိဝါဒိတော ယော	ဒိဝါဒိ-ယ
၄။	သွာဒိတော ဏုဏာဥဏာ စ	ဏု,ဏာ,ဥဏာပစ္စည်း
၅။	ကိယာဒိတော နာ	နာပစ္စည်း
၆။	ဂဟာဒိတော ပ္ပဏှာ	ပ္ပ,ဏှာပစ္စည်း
၇။	တနာဒိတော ဩယိရာ	တနာဒိ-ဩပစ္စည်း,ယိရပစ္စည်း
၈။	စုရာဒိတော ဏေဏယာ	စုရာဒိ-ဏေ,ဏယပစ္စည်း

မှတ်ချက် ။ ဝိကရဏပစ္စည်းတို့သည် သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌သာလျှင် သက်ရမည်ဟု ရူပသိဒ္ဓိ၌ ဆို၏၊ အချို့ဆရာတို့ကား ... အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌လည်း သက်နိုင်သေးသည်ဟု ဆိုကြ၏။

အခြေပြုသဒ္ဒါ၌လည်း အဟောသိ, အက္ကောစ္ဆိစသည်၌ ဝိကရဏပစ္စည်း သက်၍ ရုပ်ပြီးထားသည်ကိုတွေ့ရသည်၊ မိမိအနေဖြင့် ဤစာအုပ်၌ ပစ္စည်းမဲ့ မဖြစ်စေလို၍ ထည့်၍ ခွဲပြထားသည်။

၄၄၆၊ ၅၀၉။ ရဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗ

ရန္ဓတိ	ရဓ	အာဝရဏေ-ပိတ်ဆို့ခြင်း	ရဓာဒိ-အ	တိ
ဆိန္ဒတိ	ဆိဒိ	ဒွိဓာကရဏေ-နှစ်ဖြာပြုခြင်း	။	။
ဘိန္ဒတိ	ဘိဒိ	ဝိဒါရဏေ-ဖောက်ခွဲခြင်း	။	။

စသဒ္ဒါအကျိုး

စသဒ္ဒါဖြင့် ရုန္ဓိတိ၊ ရုန္ဓီတိ၊ ရုန္ဓေတိ၊ ရုန္ဓောတိ၊ သုမ္ဘောတိ၊ ပရိသုမ္ဘောတိ စသောပုံစံတို့၌ ဣ,ဤ,ဧ,ဩ ပစ္စည်းသက်၍ ရှေ့၌နိဂ္ဂဟိတ်လာရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

စသဒ္ဒါပုံစံ

ရုန္ဓိတိ	ရုဓ	အာဝရဏေ-ပိတ်ဆို့ခြင်း	ဣ	တိ
ရုန္ဓီတိ	။	။	ဤ	။
ရုန္ဓေတိ	။	။	ဧ	။
ရုန္ဓောတိ	။	။	ဩ	။
သုမ္ဘောတိ	သုဘ	သမ္ဘဟာရေ-ပုတ်ခတ်ခြင်း	ဩ	။
ပရိသုမ္ဘောတိ	ပရိပုဗ္ဗသုဘ	။	ဩ	။

၄၄၇၊ ၅၁၀။ ဒိဝါဒိတော ယော

အာဒိ အရ - (ကစ္စည်း-အလို) သိဝု, ယုဓ, ဝိဓ, ဗုဓဓာတ်တို့ကိုယူ။

ဒိဗ္ဗတိ	ဒိဝု	ကီဠာယံ-ကစားခြင်း	ဒိဝါဒိ-ယ	တိ
သိဗ္ဗတိ	သိဝု	တန္တသန္တာနေ-ချည်ချောင်းအစဉ်ကိုပြုခြင်း	။	။
ယုဇ္ဈတိ	ယုဓ	သမ္ပဟာရေ-ပြင်းစွာပုတ်ခတ်ခြင်း	။	။
ဝိဇ္ဈတိ	ဝိဓ	ဝိဇ္ဈနေ-ထိုးဖောက်ခြင်း	။	။
ဗုဇ္ဈတိ	ဗုဓ	ဉာဏေ-သိခြင်း	။	။

အာချာတ်ကျမ်းလာ ယပစ္စည်းသက်သော(၂)တို့၏ အထူး (၃၁ / ၅၁-ခုနှစ်)

- ဘာဝကမ္မေသု ယော-သုတ်ဖြင့် သက်သော ယပစ္စည်းသည် ဓာတ်အားလုံးနောင် ဘော အနက်, ကံအနက်၌ သက်ပါသည်။
- ဒိဝါဒိတော ယော-သုတ်ဖြင့် သက်သော ယပစ္စည်းသည် ဒိဝုစသော ဓာတ်နောင် ကတ္တားအနက်၌ သက်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

၄၄၈၊ ၅၁၂။ သွာဒိတော ဏုဏာ ဠဏာ စ

အဘိသုဏောတိ	အဘိပုဗ္ဗ သု	သဝဏေ-နားထောင်ခြင်း	ဏု	တိ
အဘိသုဏာတိ	။	။	ဏာ	။
သံဝုဏောတိ	သံပုဗ္ဗ ဝု	သံဝရဏေ-စောင့်ရှောက်ခြင်း	ဏု	။
သံဝုဏာတိ	။	။	ဏာ	။
အာဝုဏောတိ	အာပုဗ္ဗ ဝု	။	ဏု	။
အာဝုဏာတိ	။	။	ဏာ	။
ပါပုဏောတိ	ပပုဗ္ဗ အပ	ပါပုဏနေ-ရောက်ခြင်း	ဠဏာ	။
ပါပုဏာတိ	။	။	ဠဏာ	။

၄၄၉၊ ၅၁၃။ ကီယာဒိတော နာ

ကိဏာတိ	ကီ	ဒဗ္ဗဝိနိမယေ-ဥစ္စာလဲလှယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း	နာ	တိ
ဇိနာတိ	ဇိ	ဇယေ-အောင်ခြင်း	။	။
ဓုနာတိ	ဓူ	ကမ္ပနေ-တုန်လှုပ်ခြင်း	။	။
မုနာတိ	မု/မုန	ဗန္ဓနေ-နှောင်ဖွဲ့ခြင်း	။	။
လုနာတိ	လူ	ဆေဒနေ-ဖြတ်ခြင်း	။	။
ပုနာတိ	ပု	သောဓနေ-သုတ်သင်ခြင်း	။	။

၄၅၀၊ ၅၁၇။ ဂဟာဒိတော ပ္ပ ဏှာ

ဃေပ္ပတိ	ဂဟ	ဥပါဒါနေ-ယူခြင်း	ပ္ပ	တိ
ဂဏှာတိ	။	။	ဏှာ	။

၄၅၁၊ ၅၂၀။ တနာဒိတော ဩယိရာ

တနောတိ	တနု	ဝိတ္ထာရေ-ချဲ့ခြင်း	ဩ	တိ
တနောဟိ	။	။	။	ဟိ
ကရောတိ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	။	တိ
ကရောဟိ	။	။	။	ဟိ
ကယိရတိ	။	။	ယိရ	တိ
ကယိရာဟိ	။	။	။	ဟိ

၄ဃ၊ ဃ၅။ စုရာဒိတော ဏော ဏာယာ

စောရေတိ	စုရ	ထေယျေ-ခိုးခြင်း	ဏော	တိ
စောရယတိ	။	။	ဏာယ	။
စိန္တေတိ	စိန္တ	စိန္တာယံ-ကြံစည်ခြင်း	ဏော	။
စိန္တယတိ	။	။	ဏာယ	။
မန္တေတိ	မန္တ	မန္တနေ-တိုင်ပင်ခြင်း	ဏော	။
မန္တယတိ	။	။	ဏာယ	။

၄၅၃၊ ၄၄၄။ အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ

ဥစ္စတေ	ဥစ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	ဘော,ကံယ	တေ
ဥစ္စန္တေ	။	။	။	အန္တေ
မဇ္ဇတေ	မဒ	ပရိမဇ္ဇနေ-ပွတ်တိုက်ခြင်း	။	တေ
မဇ္ဇန္တေ	မဒ	။	။	အန္တေ
ယုဇ္ဇတေ	ယုဇ	ယောဂေ-ယှဉ်ခြင်း	။	တေ
ယုဇ္ဇန္တေ	။	။	။	အန္တေ
ကုဇ္ဈတေ	ကုဓ	ကောပေ-အမျက်ထွက်ခြင်း	။	တေ
ကုဇ္ဈန္တေ	။	။	။	အန္တေ
လဗ္ဘတေ	လဘ	လာဘေ-ရခြင်း	။	တေ
လဗ္ဘန္တေ	။	။	။	အန္တေ
ကယျတေ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	။	တေ
ကယျန္တေ	။	။	။	အန္တေ

၄၅၄၊ ၄၄၀။ ကတ္တရိ စ

မညတေ	မန	ဉာဏေ-သိခြင်း	ဒိဝါဒိ-ယ	တေ
ရောစတေ	ရုစ	ဒိတ္တိမှိ-တောက်ပခြင်း (နဲ့) ရောစနေ-တင့်တယ်ခြင်း	အ	။
သောစတေ	သုစ	သောကေ-စိုးရိမ်ခြင်း	အ	။
ဗုဇ္ဈတေ	ဗုဓ	ဉာဏေ-သိခြင်း	ဒိဝါဒိ-ယ	။
ဇာယတေ	ဇန	ဇနနေ-ဖြစ်ခြင်း	။	။

၄၅၅၊ ၅၃၀။ ဓာတုပ္ပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော

တိတိက္ခတိ	တိဇ	ခမာယံ-သည်းခံခြင်း	ခ	တိ
ဇိဂုစ္ဆတိ	ဂုပ	နိန္ဒာယံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း	ဆ	။
ဝီမံသတိ	မာန	ဝီမံသာယံ-စူးစမ်းခြင်း	သ	။
သမုဒ္ဒါယတိ	သမုဒ္ဒ-သဒ္ဒါ	-	အာယ	။
ပုတ္တီယတိ	ပုတ္တ-သဒ္ဒါ	-	ဤယ	။
ကာရေတိ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	ဏေ	။
ပါစေတိ	ပစ	ပါကေ-ချက်ခြင်း	ဏေ	။

၄၅၆၊ ၄၃၀။ ကတ္တရိ ပရဿ ပဒံ

ကရောတိ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	ဩ	တိ
ပစတိ	ပစ	ပါကေ-ချက်ခြင်း	အ	။
ပဌတိ	ပဌ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ- ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	။	။
ဂစ္ဆတိ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	။	။

၄၅၇၊ ၄၂၄။ ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ

ဘဝတိ	ဘူ	သတ္တာယံ- ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	အ	တိ
ဘဝန္တိ	။	။	။	အန္တိ
စရတိ	စရ	စရဏေ-ကျင့်ခြင်း	။	တိ
စရန္တိ	။	။	။	အန္တိ
ပစတိ	ပစ	ပါကေ-ချက်ခြင်း	။	တိ
ပစန္တိ	။	။	။	အန္တိ
စိန္တယတိ	စိန္တ	စိန္တာယံ-ကြံစည်ခြင်း	စုရာဒိ-ဏယ	တိ
စိန္တယန္တိ	။	။	။	အန္တိ
ဟောတိ	ဟူ	သတ္တာယံ- ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	အ	တိ
ဟောန္တိ	။	။	။	အန္တိ
ဂစ္ဆတိ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	။	တိ
ဂစ္ဆန္တိ	။	။	။	အန္တိ

ဓာတ်မည်ပုံ

မိမိ၏အနက်ကို ဆောင်တတ်,မိမိဆိုင်ရာ ကြိယာအနက်ကို ဟောတတ်သောကြောင့် ဓာတ်မည်၏။

ဓာတု-သဒ္ဒါ၏လိင်

ဘုရားရှင်-အလိုတော်(ပိဋကပါဠိတော်)	ဣတ္ထိလိင်
သဒ္ဒတအဘိဓာန်ကျမ်း-အလို	ပုံလိင်
ကစ္စည်းဆရာ-အလို(သဒ္ဒါကြီး)	ဣတ္ထိလိင်,ပုံလိင်

ဓာတုသဒ္ဒေါ ဇိနမတေ၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂတ္တနေ မတော၊
သတ္တော ပုံလိင်္ဂဘာဝသ္မိံ၊ ကစ္စာယနမတေ ဒွိသု။

မေး။ ကစ္စည်းဆရာ၏ အလိုကျ ဓာတုသဒ္ဒါ၏လိင်ကို သုတ်ထောက်၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ ဓာတုသဒ္ဒါ၏လိင်သည် ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ-သုတ်ကို ထောက်လျှင် ပုံလိင်၊ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိနော-သုတ်ကို ထောက်လျှင် ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်ပါသည်။ (၇၄-ခုနှစ်)

❖ **ပုံ,သဒ္ဒတ၊ ထီ,ဇိန၊ ဒွိက,ကစ္စည်းဆို၊ ဓာတုလိင်္ဂ၊ ယင်းသဒ္ဒ၊ မှတ်ကြ စေခလို။ (သပြေ-ဒု-၄၄၃)**

အာချာတ်ဒုတိယပိုင်း ပြီး၏။

✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧

ငါတို့ရဲ့ အကြီးမားဆုံး အားနည်းချက်က
လက်လျှော့ အရှုံးပေးတာပဲ။
အောင်မြင်ဖို့ အသေချာဆုံးနည်းက
နောက်ထပ်တစ်ဖန် ကြိုးစားဖို့ပါပဲ။

[EDISON]

အာချာတ်တတိယပိုင်း

❖❖❖❖❖❖❖

၄၅၈၊ ၄၆၁။ ကွစာဒိဝဏ္ဏာနမေကာသာရာနံ ဒွေဘာဝေါ

တိတိက္ခတိ	တိဇ	ခမာယံ-သည်းခံခြင်း	ခ	တိ
ဇိဂုစ္ဆတိ	ဂုပ	နိန္ဒာယံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း	ဆ	။
တိကိစ္ဆတိ	ကိတ	ရောဂါပနယနေ-ရောဂါကိုပယ်ခြင်း	ဆ	။
ဝီမံသတိ	မာန	ဝီမံသာယံ-စူးစမ်းခြင်း	သ	။
ဗုဘုက္ခတိ	ဘုဇ	ဘက္ခဏေ-စားခြင်း	ခ	။
ပိဝါသတိ	ပါ	ပါနေ-သောက်ခြင်း	သ	။
ဒဒ္ဒလ္လတိ	ဒလ	ဒိတ္တိယံ-ထွန်းပခြင်း	အ	။
ဒဒါတိ	ဒါ	ဒါနေ-ပေးခြင်း	အ	။
ဇဟာတိ	ဟာ	စာဂေ-စွန့်ခြင်း	အ	။
စင်္ကမတိ	ကမု	ပဒဝိက္ခေပေ-ခြေကို အထူးထူးအပြားပြားပစ်ချခြင်း	အ	။

ဝါသဒ္ဒါပုံစံ

ကမ္ပတိ	ကမ္ပ	စလနေ-တုန်လှုပ်ခြင်း	အ	တိ
စလတိ	စလ	။	။	။

၄၅၉၊ ၄၆၂။ ပုဗ္ဗော'ဗ္ဘာသော

ဒဓာတိ	ဓာ	ဓာရဏေ-ဆောင်ခြင်း	အ	တိ
ဒဒါတိ	ဒါ	ဒါနေ-ပေးခြင်း	။	။
ဗဘူဝ	ဘူ	သတ္တာယံ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	။	အ

အဗ္ဘာသ၏ အဓိပ္ပါယ်

မေး။ ပုဗ္ဗော'ဗ္ဘာသော-သုတ်၌ **"အဗ္ဘာသ"**ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းကို ရှင်းပြခဲ့ပါ။

ဖြေ။ ပုဒ်ဝါကျ တင့်တယ်စေရန် တန်ဆာအလို့ငှါ အပိုအလွန်ရွတ်ဆိုအပ်သော ဒွေဘော်ပြုထားသော ဓာတ်၏ ရှေ့အက္ခရာကို **"အဗ္ဘာသ"**ဟု ဆိုသည်။

၄၆၀၊ ၅၀၆။ ရဿော

ဒဓာတိ	ဓာ	ဓာရဏေ-ဆောင်ခြင်း	အ	တိ
ဇဟာတိ	ဟာ	စာဂေ-စွန့်ခြင်း	။	။

၄၆၁၊ ၄၆၄။ ဒုတိယစတုတ္ထာနံ ပဌမတတိယာ

စိစ္ဆေဒ	ဆိဒိ	ဒွိဓာကရဏေ-နှစ်ဖြာပြုခြင်း	အ	အ
ဗုဘုက္ခတိ	ဘုဇ	ဘက္ခဏေ-စားခြင်း	ခ	တိ
ဗဘူဝ	ဘူ	သတ္တာယံထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	အ	အ
ဒဓာတိ	ဓာ	ဓာရဏေ-ဆောင်ခြင်း	အ	တိ

၄၆၂၊ ၄၆၇။ ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါ

စိကိစ္ဆတိ	ကိတ	ရောဂါပနယနေ- ရောဂါကိုပယ်ခြင်း	ဆ	တိ
ဇိဂုစ္ဆတိ	ဂုပ	နိန္ဒာယံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း	။	။
ဇိဃစ္ဆတိ	ဃသ	ဘက္ခဏေ-စားခြင်း	။	။
ဇိဂီသတိ	ဟာရ	ဟာရဏေ-ဆောင်ခြင်း	သ	။
ဇင်္ဂမတိ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	အ	။
စင်္ကမတိ	ကမု	။	။	။

၄၆၃၊ ၅၃၂။ မာနကိတာနံ ဝတတ္တံ ဝါ

ဝီမံသတိ	မာန	ဝီမံသာယံ-စုံစမ်းခြင်း	သ	တိ
တိကိစ္ဆတိ	ကိတ	ရောဂါပနယနေ- ရောဂါကိုပယ်ခြင်း	ဆ	။

၄၆၄၊ ၅၀၄။ ဟဿ ဇော

ဇဟာတိ	ဟာ	စာဂေ-စွန့်ခြင်း	အ	တိ
ဇုဟွတိ	ဟု	ပူဇာယံ-ပူဇော်ခြင်း	။	။
ဇုဟောတိ	။	။	။	။
ဇဟာရ	ဟာရ	ဟာရဏေ-ဆောင်ခြင်း	။	အ

၄၆၅၊ ၄၆၃။ အန္တဿိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ

ဇိဂုစ္ဆတိ	ဂုပ	နိန္ဒာယံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း	ဆ	တိ
ပိဝါသတိ	ပါ	ပါနေ-သောက်ခြင်း	သ	။
ဝီမံသတိ	မာန	ဝီမံသာယံ-စုံစမ်းခြင်း	သ	။
ဇိဃစ္ဆတိ	ဃသ	အဒနေ-စားခြင်း	ဆ	တိ
ဗဘူဝ	ဘူ	သတ္တာယံ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	အ	အ
ဒဓာတိ	ဓာ	ဓာရဏေ-စားခြင်း	အ	တိ

၄၆၆၊ ၄၈၉။ နိဂ္ဂဟိတဠ္ဌ

စက်မတိ	ကမု	ဂတိမ္ဒိ-လားခြင်း	အ	တိ
စဠ္ဌလတိ	စလ	ကမ္ပနေ-တုန်လှုပ်ခြင်း	အ	။
ဇင်္ဂမတိ	ဂမု	ဂတိမ္ဒိ-လားခြင်း	အ	။

၄၆၇၊ ၅၃၃။ တတော ပါမာနာန် ဝါမံ သေသု

ပိဝါသတိ	ပါ	ပါနေ-သောက်ခြင်း	သ	တိ
ဝီမံသတိ	မာန	ဝီမံသာယံ-စုံစမ်းခြင်း	။	။

၄၆၈၊ ၄၉၂။ ဌာ တိဋ္ဌော

တိဋ္ဌတိ	ဌာ	ဂတိနိဝတ္တိယံ- လားခြင်းမှဆုတ်နစ်ခြင်း	အ	တိ
တိဋ္ဌတု	။	။	။	တု
တိဋ္ဌေယျ	။	။	။	ယေျ
တိဋ္ဌေယျုံ	။	။	။	ယျုံ

၄၆၉၊ ၄၉၄။ ပါ ပိဝေါ

ပိဝတိ	ပါ	ပါနေ-သောက်ခြင်း	အ	တိ
ပိဝတု	။	။	။	တု
ပိဝေယျ	။	။	။	ယေျ
ပိဝေယျုံ	။	။	။	ယျုံ

၄၇၀၊ ၅၄၁။ ဉာဿ ဇာဇံနာ

ဇာနာတိ	ဉာ	ဉာဏေ-သိခြင်း	နာ	တိ
ဇာနေယျ	။	။	။	ယေျ
ဇာနိယာ	။	။	။	။
ဇညာ	။	။	။	။
နာယတိ	။	။	။	တိ

❖ ဉာဿဇံနာ, လိုက်သည့်ဝါဖြင့်, နာကြောင့် ဇာပြု, ဉာပြုကြောင့်ဇံ, ယနှောင်းပြန်မူ, နာပြုဟူ, မှတ်ယူ ဝဝတ္ထိ။ (အခြေပြု-၂၄၂)

၄၇၁၊ ၄၈၃။ ဒိသဿ ပဿ ဒိဿ ဒက္ခာ ဝါ

ပဿတိ	ဒိသ	ပေက္ခနေ-ကြည့်ရှုခြင်း	အ	တိ
ဒိဿတိ	။	။	။	။
ဒက္ခတိ	။	။	။	။
အဒက္ခ	။	။	။	အာ

မေး။ ဒိသဓာတ်ကို ဒိဿပြုရာဝယ် သိသင့်သော သဒ္ဒါစည်းမျဉ်းကို ရူပသိဒ္ဓိ အဆိုအမိန့်-အရ သတ်မှတ်ပြပါ။

ဖြေ။ ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် ကံအနက်၌ ဟိယျတ္တနီစသော သဗ္ဗ - ဓာတ်ဝိဘတ် နှောင်းရာ၌သာ ဒိသဓာတ်ကို ဒိဿပြုရပါမည်။ (ရူ-၂၉၀) (၄၈-ခုနှစ်)

၄၇၂၊ ၅၃၀။ ဇုဠန္နနတ္တဿ စော ဆပစ္စယေသု စ

ဇိဂုစ္ဆတိ	ဂုပ	နိန္ဒာယံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း	ဆ	တိ
တိကိစ္ဆတိ	ကိတ	ရောဂါပနယနေ-ရောဂါကိုပယ်ခြင်း	။	။
ဇိဃစ္ဆတိ	ဃသ	အဒနေ-စားခြင်း	။	။

၄၇၃၊ ၅၂၉။ ကော ခေ စ

ခ,အရ ပစ္စယဝိဓိသုတ် - တိဇဂုပကိတမာနေဟိ ခဆသာ ဝါ၊
ဘုဇဃသဟရသုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု။

တိတိက္ခတိ	တိဇ	ခမာယံ-သည်းခံခြင်း	ခ	တိ
ဗုဘုက္ခတိ	ဘုဇ	ဘက္ခဏေ-စာခြင်း	။	။

၄၇၄၊ ၅၃၅။ ဟရဿ ဂီ သေ

သ,အရ ပစ္စယဝိဓိသုတ် - ဘုဇဃသဟရသုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု။

ဇိဂီသတိ	ဟရ	ဟရဏေ-ဆောင်ခြင်း	သ	တိ

၄၇၅၊ ၄၆၅။ ဗြူဘူနမာဟာဘူဝါ ပရောက္ခာယံ

အာဟ	ဗြူ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	အ	အ
အာဟု	။	။	။	ဥ
ဗဘူဝ	ဘူ	သတ္တာယံ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	။	အ
ဗဘူဝု	။	။	။	ဥ

၄၇၆၊ ၄၄၂။ ဂမိဿန္တော ဇ္ဆော ဝါ သဗ္ဗာသု

ဂစ္ဆမာနော	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	မာန	နာမ် သိ
ဂစ္ဆန္တော	။	။	အန္တ	။
ဂစ္ဆတိ	။	။	အ	တိ
ဂမေတိ	။	။	။	။
ဂစ္ဆတု	။	။	။	တု
ဂမေတု	။	။	။	။
ဂစ္ဆေယျ	။	။	။	ဧယျ
ဂမေယျ	။	။	။	။
အဂစ္ဆာ	။	။	။	အာ
အဂမာ	။	။	။	။
အဂစ္ဆိ	။	။	။	ဤ
အဂမိ	။	။	။	။
ဂစ္ဆိဿတိ	။	။	အ	ဿတိ
ဂမိဿတိ	။	။	။	။
အဂစ္ဆိဿာ	။	။	။	ဿာ
အဂမိဿာ	။	။	။	။

၄၇၇၊ ၄၇၉။ ဝစဿဇ္ဇတနိမှိ မကာရော ဩ

အဝေါစ	ဝစ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ- ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	အ	အာ
အဝေါစုံ	။	။	။	ဥံ
အဝစ	။	။	။	အာ
အဝစူ	။	။	။	ဥူ

၄၇၈၊ ၄၃၈။ အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု

ဂစ္ဆာဟိ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	အ	ဟိ
ဂစ္ဆာမိ	။	။	။	မိ
ဂစ္ဆာမ	။	။	။	မ
ဂစ္ဆာမှေ	။	။	။	မှေ

မိ-သဒ္ဒါ

မိသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဂစ္ဆဟိဝယ် ဟိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အ-အက္ခရာကို ရုံခါ ဒီဃမပြုရဟု သိစေပါသည်။

ဂစ္ဆဟိ	။	။	။	ဟိ

၄၇၉၊ ၄၅၂။ ဟိလောပံ ဝါ

ဂစ္ဆ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	အ	ဟိ
ဂစ္ဆာဟိ	။	။	။	။
ဂမ	။	။	။	။
ဂမာဟိ	။	။	။	။
ဂမယ	။	။	ဏယ	။
ဂမယာဟိ	။	။	။	။

မေး။ ဟိလောပံ ဝါ-သုတ်ဖြင့် ဟိဝိဘတ်ကျေရာ၌ အဘယ်ကြောင့် အဘယ်သရ-နှောင်းမှသာ ဟိဝိဘတ်ကျေသည်ကို ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု-သုတ်မှ အကာရသဒ္ဒါ ဝိဘတ်ပြန်၍ လိုက်လာသောကြောင့် အ-သရနှောင်းမှသာ ဟိဝိဘတ်ကျေပါသည်။

၄၈၀၊ ၄၉၀။ ဟောတိဿရေဟောဟေ ဘဝိဿန္တိမှိ ဿဿစ
(အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်)

ဟေဟိတိ	ဟူ	သတ္တာယံ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	အ	ဿတိ
ဟေဟိန္တိ	။	။	။	ဿန္တိ
ဟောဟိတိ	။	။	။	ဿတိ
ဟောဟိန္တိ	။	။	။	ဿန္တိ
ဟေတိ	။	။	။	ဿတိ
ဟေန္တိ	။	။	။	ဿန္တိ
ဟေဟိဿတိ	။	။	။	ဿတိ
ဟေဟိဿန္တိ	။	။	။	ဿန္တိ
ဟေဿတိ	။	။	။	ဿတိ
ဟေဿန္တိ	။	။	။	ဿန္တိ

မေး။ ဟူဓာတ်ကို ဘဝိဿန္တိ ဿတိဝိဘတ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာစဉ်ပြပါ။

ဖြေ။ ဟေဟိတိ, ဟေဟိဿတိ၊ ဟောဟိတိ, ဟောဟိဿတိ၊ ဟေတိ, ဟေဿတိ။ **(၆၃-ခု)**

၄၈၁၊ ၅၂၄။ ကရသ သပစ္စယသ ကာဟော

ကာဟတိ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	ဩ	သယတိ
ကာဟိတိ	။	။	။	။
ကာဟသိ	။	။	။	သယသိ
ကာဟိတိ	။	။	။	။
ကာဟာမိ	။	။	။	သယာမိ
ကာဟာမ	။	။	။	သယာမ

သပစ္စယ-သဒ္ဒါထည့်ဆိုရခြင်းအကျိုး

သပစ္စယသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဝက္ခာမိ၊ ဝက္ခာမ၊ ဝစ္ဆာမိ၊ ဝစ္ဆာမ ပုံစံတို့၌ ကရဓာတ်မှတပါး ဝစ၊ ဝသဓာတ်တို့နောင် ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ကို ခါမိ၊ ခါမ၊ ဆာမိ၊ ဆာမပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

သပ္ပစ္စယ-သဒ္ဒါပုံစံ

ဝက္ခာမိ	ဝစ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင်ထင်းရှားသောစကား	အ	သယာမိ
ဝက္ခာမ	ဝစ	။	။	သယာမ
ဝစ္ဆာမိ	ဝသ	နိဝါသေ-နေခြင်း	။	သယာမိ
ဝစ္ဆာမ	ဝသ	။	။	သယာမ

- သပစ္စယသဒ္ဒါ, အပိုပါသဖြင့်, ဝစာ မုစ, ဘုဇ ဝိသေ, ဓာတ်နောက်နေ, ပြုလေ သကိုခ။
- ဝသ လဘ, ဆိ ဘိဒနှင့်, ရုဒ တစ်ထွေ, ဓာတ်နောက်နေ, ပြုလေ သကိုဆ။ (အခြေပြု-၂၄၉)

အာချာတ်တတိယပိုင်း ပြီး၏။

✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

မင်း…အရှုံးမပေးသေးဘူးဆိုရင်

မင်းမှာ အောင်မြင်ဖို့ မျှော်လင့်ချက်ရှိသေးတယ်။

အရှုံးပေးလိုက်ရင်တော့ တကယ်ကျရှုံးသွားပါပြီ။

(JackMa)

ငါ…ဖြည်းဖြည်းလမ်းလျှောက်တယ်၊ ဒါပေမယ့်

ဘယ်တော့မှ နောက်ပြန်မလျှောက်ဘူး။

(LinColn)

အာချာတ်စတုတ္ထပိုင်း

❖❖❖❖❖❖

၄၈၂၊ ၅၀၈။ ဒါဒန္တသံ မိမေသု

ဒမ္မိ	ဒါ	ဒါနေ-ပေးခြင်း	အ	မိ
ဒမ္မ	။	။	။	မ

၄၈၃၊ ၅၂၇။ အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ

ကာရေတိ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	ဏေ	တိ
ကာရေန္တိ	။	။	ဏေ	အန္တိ
ကာရယတိ	။	။	ဏယ	တိ
ကာရယန္တိ	။	။	ဏယ	အန္တိ
ကာရာပေတိ	။	။	ဏာပေ	တိ
ကာရာပေန္တိ	။	။	ဏာပေ	အန္တိ
ကာရာပယတိ	။	။	ဏာပယ	တိ
ကာရာပယန္တိ	။	။	ဏာပယ	အန္တိ

၄၈၄၊ ၅၄၂။ ဃဋာဒီနံ ဝါ

ဃာဋေတိ	ဃဋ	ဤဟာယံ-အားထုတ်ခြင်း	ဏေ	တိ
ဃဋေတိ	။	။	ဏေ	။
ဃာဋယတိ	။	။	ဏယ	။
ဃဋယတိ	။	။	ဏယ	။
ဃာဋာပေတိ	။	။	ဏာပေ	။
ဃဋာပေတိ	ဃဋ	။	ဏာပေ	တိ
ဃာဋာပယတိ	။	။	ဏာပယ	။
ဃဋာပယတိ	။	။	ဏာပယ	။
ဂါမေတိ	ဂမု	ဂတိမှိ-လာသွားခြင်း	ဏေ	တိ
ဂမေတိ	။	။	။	။
ဂါမယတိ	။	။	ဏယ	။
ဂမယတိ	။	။	။	။
ဂါမာပေတိ	။	။	ဏာပေ	။
ဂမာပေတိ	။	။	။	။
ဂါမာပယတိ	။	။	ဏာပယ	။
ဂမာပယတိ	။	။	။	။

၄၈၅၊ ၄၃၄။ အညေသု စ

- အညအပါဒါန် အရ - ကာရိတ်ပစ္စည်း။
- အည အရ - ကာရိတ်ပစ္စည်းမှ တပါးသောပစ္စည်း။

အကြောင်းကား - အသံယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ၊ ဃဋ္ဋာဒီနံ ဝါ-သုတ်တို့ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်း နှောင်းရာ၌ ဝုဒ္ဓိအပြုကို စီရင်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဇယတိ	ဇိ	ဇယေ-အောင်ခြင်း	အ	တိ
ဟောတိ	ဟူ	သတ္တာယံ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	။	။
ဘဝတိ	ဘူ	။	။	။

စသဒ္ဒါအကျိုး

စသဒ္ဒါဖြင့် အဘိသုဏောတိဟူသော ပုံစံ၌ ဏုပစ္စည်း၏လည်း ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

အဘိသုဏောတိ	အဘိပုဗ္ဗသု	သဝဏေ-နားထောင်ခြင်း	ဏု	တိ

၄၈၆ ၊၅၄၃။ ဂုဟဒုသာနံ ဒီဃံ

ဂူဟယတိ	ဂုဟ	သံဝရဏေ-စောင့်ရှောက်ခြင်း	ဏယ	တိ
ဒူသယတိ	ဒုသ	အပ္ပီတိမှိ-မနှစ်သက်ခြင်း	။	။

၄၈၇၊ ၄၇၈။ ဝစဝသဝဟာဒီနမုကာရော ဝဿ ယေ

ဉစ္စတေ	ဝစ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	ယ	တေ
ဝုစ္စတိ	ဝစ	။	။	။
ဝုဿတိ	ဝသ	နိဝါသေ-နေခြင်း	။	။
ဝုယှတိ	ဝဟ	ပါပနေ-ရောက်စေခြင်း	။	။

၄၈၈၊ ၄၈၁။ ဟ ဝိပရိယယော လော ဝါ

ဝုလှတိ	ဝဟ	ပါပနေ-ရောက်စေခြင်း	ယ	တေ
ဝုယှတိ	ဝဟ	။	ယ	။

၄၈၉၊ ၅၁၉။ ဂဟဿ ဃေ ပ္ပေ

ဃေပ္ပတိ	ဂဟ	ဥပါဒါနေ-ယူခြင်း	ပ္ပ	တိ

၄၉၀၊ ၅၁၈။ ဟလောပေါ် ဏျာမို

ဂဏျာတိ	ဂဟ	။	ဏျာ	တိ

၄၉၁၊ ၅၂၃။ ကရဿ ကာသတ္တာမဇ္ဇတနီမို

အကာသိ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	ဩ	ဤ
အကာသုံ	။	။	။	ဥံ

ဝါ-သဒ္ဒါပုံစံ

အကရိ	။	။	ဩ	ဤ
အကရုံ	။	။	။	ဥံ

ကာသတ္တာသဒ္ဒါ ဆိုရခြင်းအကျိုး

ကာသတ္တံဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့် အဟောသိ၊အဒါသိ ဟူသောပုံစံတို့၌ ကရဓာတ်မှတပါး ဟူဓာတ်၊ ဒါဓာတ်တို့မှ နောက်၌လည်း အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့် သ-အက္ခရာ လာရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

ကာသတ္တာ-သဒ္ဒါပုံစံ

အဟောသိ	ဟူ	သတ္တာယံ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	အ	ဤ
အဒါသိ	ဒါ	ဒါနေ-ပေးခြင်း	အ	ဤ

အာချာတ်ကျမ်း၌ အသဓာတ်၏ ဓာတွန်သကို ချေသောသုတ်များ-၄၉၂ မှ ၄၉၆ အထိ (၅)သုတ်။

၄၉၂၊ ၄၉၉။ အသသ္မာ မိမာနံ မှိမှာ'န္တလောပေါစ

အမှိ	အသ	ဘုဝိ-ဖြစ်ခြင်း	အ	မိ
အမှ	။	။	။	မ
အသ္မိ	။	။	။	မိ
အသ္မ	။	။	။	မ

၄၉၃၊ ၄၉၈။ ထဿ တ္ထတ္တံ

အတ္ထ	အသ	ဘုဝိ-ဖြစ်ခြင်း	အ	ထ

၄၉၄၊ ၄၉၅။ တိဿ တ္ထိတ္တံ

အတ္ထိ	အသ	ဘုဝိ-ဖြစ်ခြင်း	အ	တိ

၄၉၅၊ ၅၀၀။ တုသ ဏ္ဍတ္တံ

အတ္တု	အသ	ဘုဝိ-ဖြစ်ခြင်း	အ	တု

၄၉၆၊ ၄၉၇။ သိမ္ဟိ စ

အသိ	အသ	ဘုဝိ-ဖြစ်ခြင်း	အ	သိ

၄၉၇၊ ၄၇၇။ လဘသ္မာ ဤဣံနံ ထ္ထတ္ထံ

အလတ္ထ	လဘ	လာဘေ-ရခြင်း	အ	ဤ
အလတ္ထံ	လဘ	॥	အ	ဣံ

၄၉၈၊ ၄၈၀။ ကုသသ္မာ ဒီ စ္ဆိ

အက္ကောစ္ဆိ	ကုသ	အက္ကောသေ-ဆဲရေးခြင်း	အ	ဤ

၄၉၉၊ ၅၀၇။ ဒါဓာတုဿ ဒဇ္ဇံ

ဒဇ္ဇာမိ	ဒါ	ဒါနေ-ပေးခြင်း	အ	မိ
ဒဇ္ဇေယျ	॥	॥	॥	ယျ
ဒဒါမိ	॥	॥	॥	မိ
ဒဒေယျ	॥	॥	॥	ယျ

၅၀၀၊ ၄၈၆။ ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ

ဝဇ္ဇာမိ	ဝဒ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ- ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	အ	မိ
ဝဇ္ဇေယျ	॥	॥	॥	ယျ
ဝဒါမိ	॥	॥	॥	မိ
ဝဒေယျ	॥	॥	॥	ယျ

၅၀၁၊ ၄၄၃။ ဂမိဿ ဃမ္မံ

ဃမ္မတု	ဂမု	ဂတိမှိ-သွားခြင်း	အ	တု
ဃမ္မာဟိ	॥	॥	॥	ဟိ
ဃမ္မာမိ	॥	॥	॥	မိ

၅၀၂၊ ၄၉၃။ ယမို ဒါခာမာဋ္ဌာဟာပါမဟာမထာဒီနမီ

ဒီယတိ	ဒါ	ဒါနေ-ပေးခြင်း	ဘော,ကံ-ယ	တေ
ခီယတိ	ခာ	ခာရဏေ-ဆောင်ခြင်း	။	။
မီယတိ	မာ	မာနေ-နှိုင်းယှဉ်ခြင်း	။	။
ဋ္ဌီယတိ	ဋ္ဌာ	ဂတိနိဝတ္တိမှိ- လာခြင်းမှဆုတ်နစ်ခြင်း	။	။
ဟီယတိ	ဟာ	စာဂေ-စွန့်ခြင်း	။	။
ပီယတိ	ပါ	ပါနေ-သောက်ခြင်း	။	။
မဟီယတိ	မဟ	ပူဇာယံ-ပူဇော်ခြင်း	။	။
မထီယတိ	မထ	ဝိလောလနေ- မွှေနှောက်ခြင်း	။	။

၅၀၃၊ ၄၈၅။ ယဇဿာဒိဿိ

ဣဇ္ဇတေ	ယဇ	ပူဇာယံ-ပူဇော်ခြင်း	ဘော,ကံ-ယ	တေ

၅၀၄၊ ၄၇၀။ သဗ္ဗတော ဥံ ဣံသု

ဥပသက်မ်ိဳသု	ဥပ,သံပုဗ္ဗ ကမု	ပဒဝိက္ခေပေ-ခြေကိုအထူး ထူးအပြားပြားပစ်ချခြင်း	အ	ဥံ
နိသီဒိံသု	နိပုဗ္ဗ-သဒ	ဂတျာဝသာနေ- လားခြင်း၏ အဆုံး	အ	ဥံ

၅၀၅၊ ၄၈၂။ ဇရမရာနံ ဇီရဇိယျမိယျာ ဝါ

ဇီရတိ	ဇရ	ဝယောဟာနိမှိ- အရွယ်မှယုတ်ခြင်း	အ	တိ
ဇီရန္တိ	။	။	။	အန္တိ
ဇိယျတိ	။	။	။	တိ
ဇိယျန္တိ	။	။	။	အန္တိ
မိယျတိ	မရ	ပါဏစာဂေ-အသက်ကိုစွန့်ခြင်း	။	တိ
မိယျန္တိ	။	။	။	အန္တိ
မရတိ	။	။	။	တိ
မရန္တိ	။	။	။	အန္တိ

၅၀၆၊ ၄၉၆။ သဗ္ဗတ္ထာ သဿာဒိလောပေါ စ

သိယာ	အသ	ဘုဝိ-ဖြစ်ခြင်း	အ	ယျေ
သန္တိ	။	။	။	အန္တိ
သန္တေ	။	။	။	အန္တေ
သမာနော	။	။	အ/မာန	(နာမ်)သိ

၅၀၇၊ ၅၀၁။ အသဗ္ဗဓာတုကေ ဘူ

ဘဝိဿတိ	အသ	ဘုဝိ-ဖြစ်ခြင်း	အ	ဿတိ
ဘဝိဿန္တိ	အသ	ဘုဝိ-ဖြစ်ခြင်း	အ	ဿန္တိ

၅၀၈၊ ၅၁၅။ ယေျသု ဉာတော ဇ္ဇာယာ ဥ

ဇာနိယာ	ဉာ	ဉာဏေ-သိခြင်း	နာ	ယျေ
ဇညာ	ဉာ	။	နာ	ယျေ

၅၀၉၊ ၅၁၆။ နာဿ လောပေါ ယကာရတ္တံ

ဇညာ	ဉာ	ဉာဏေ-သိခြင်း	နာ	ယျေ
နာယတိ	။	။	။	တိ

၅၁၀၊ ၄၈၇။ လောပဉ္စေတ္တမကာရော

ဝဇ္ဇေမိ	ဝဒ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင် ထင်ရှားသောစကား	အ	မိ
ဝဒေမိ	။	။	။	။
ဝဇ္ဇာမိ	။	။	။	။
ဝဒါမိ	။	။	။	။

၅၁၁၊ ၅၂၂။ ဥတ္တမောကာရော

ကုရုတေ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	ဩ	တေ
ကရောတိ	။	။	ဩ	တိ

၅၁၂၊ ၅၂၂။ ကရဿကာရော စ

ကုရုတေ	ကရ	။	ဩ	တေ
ကရောတိ	။	။	။	တိ
ကုဗ္ဗန္တိ	။	။	။	အန္တိ
ကယိရတိ	။	။	ယိရ	တိ

၅၁၃၊ ၄၃၅။ ဩ အဝ သရေ

စဝတိ	စု	စဝနေ-ရွေ့လျောခြင်း	အ	တိ
ဘဝတိ	ဘူ	သတ္တာယံ- ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	။	တိ

၅၁၄၊ ၄၉၁။ ဧ အယ

နယတိ	နီ	ပါပဏေ-ရောက်စေခြင်း, ဆောင်ခြင်း	အ	တိ
ဇယတိ	ဇိ	ဇယေ-အောင်ခြင်း	အ	တိ

၅၁၅၊ ၅၄၁။ တေ အာဝါယာ ကာရိတေ

လာဝေတိ	လူ	ဆေဒနေ-ဖြတ်ခြင်း	ကာရိတ်- ဏေ	တိ
နာယေတိ	နီ	ပါပဏေ-ရောက်စေခြင်, ဆောင်ခြင်း	။	တိ

တေ အာဝါယာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်

ဂါယတိ၊ ဂါယန္တိ ဟူသော ပုံစံတို့၌ ကာရိတ်ပစ္စည်းမှတပါးသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဧ,အက္ခရာကို အာယပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

- တေ အာဝါယ, ဝိဘာဂဖြင့်, အ ကာရိတေ, ဈေ ဂေ အန္တေ, ဧ အာယ, ပြုကြ ကစ္စည်းမှာ။

ဂါယတိ	ဂေ	သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း	အ	တိ
ဂါယန္တိ	ဂေ	။	။	အန္တိ

၅၁၆၊ ၄၆၆။ ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ

ဂမိဿတိ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	အ	ဿတိ
ကရိဿတိ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	။	။
လဘိဿတိ	လဘ	လာဘေ-ရခြင်း	။	။
ပစိဿတိ	ပစ	ပါကေ-ချက်ခြင်း	။	။

အ-အာဂုံနှင့် ဣ-အာဂုံ

၁။ အ,သာလာသောဝိဘတ်- ဟိယျတ္တနီ၊

၂။ ဣ,သာလာသောဝိဘတ်-ပရောက္ခာ၊ ဘဝိဿန္တိ၊

၃။ နှစ်ပါးစုံ လာသောဝိဘတ်- အဇ္ဇတနီ၊ ကာလာတိပတ္တိ၊

၄။ နှစ်ပါးစုံ မလာသောဝိဘတ်- ဝတ္တမာန်၊ ပဉ္စမီ၊ သတ္တမီ၊

❖ ဟိယျတ် အ,လာ၊ ဣ,လာ ပ,ဘ၊ အဇ်,ကာဒွ၊ သုံး၀ ကြွင်းမလာ။ **(သဒ္ဒါလက်ဆောင်)**

၅၁၇၊ ၄၈၈။ ကွစိ ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ ဒီဃဝိပရိတာဒေသလောပါဂမာ စ

ဇာယတိ	ဇန	ဇနနေ-ဖြစ်ခြင်း	ယ	တိ
ကရေယျု	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	ဩ	ဧယျု
ဇာနိယာ	ဉာ	ဉာဏေ-သိခြင်း	နာ	။
သိယာ	အသ	ဘုဝိ-ဖြစ်ခြင်း	အ	။
ကရေ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	အ	။
ဂစ္ဆေ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	အ	။
ဇညာ	ဉာ	ဉာဏေ-သိခြင်း	နာ	။
ဝက္ခေထ	ဝစ	ဝိယတ္တိယံ (ပ)စကား	အ	ထ
ဒက္ခေထ	ဒိသ	ပေက္ခနေ-ကြည့်ရှုခြင်း	။	။
ဒိစ္ဆတိ	ဒိသ	။	။	တိ
အဂစ္ဆိံ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	။	ဤ
အဂစ္ဆုံ	ဂမု	။	။	ဥံ
အဟောသိ	ဟူ	သတ္တာယံ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း	။	ဤ
အဟေသုံ	ဟူ	။	။	ဥံ

၅၁၈၊ ၄၄၆။ အတ္တနော ပဒါနိ ပရဿ ပဒတ္တံ

ဝုစ္စတိ	ဝစ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	ယ	တေ
လဗ္ဘတိ	လဘ	လာဘေ-ရခြင်း	။	။
ပစ္စတိ	ပစ	ပါကေ-ချက်ခြင်း	။	။

၅၁၉၊ ၄၅၇။ အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီအဇ္ဇတနီကာလာတိပတ္တီသု

အဂမာ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	အ	အာ
အဂမီ	။	။	။	ဤ
အဂမိဿာ	။	။	။	ဿာ

၅၂၀၊ ၅၀၂။ ဗြူတော ဤတိမှိ

ဗြဝီတိ	ဗြူ	ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင်ထင်ရှားသောစကား	အ	တိ

၅၂၁ ၊၄၂၅။ ဓာတုဿန္တောလောပေါ'နေကသရဿ

ဂစ္ဆတိ	ဂမု	ဂတိမှိ-လားခြင်း	အ	တိ
သရတိ	သရ	သရဏေ-အောက်မေ့ခြင်း	။	။
မရတိ	မရ	ပါဏစာဂေ-အသက်ကိုစွန့်ခြင်း	။	။

မေး။ မဟီယတိ၊ မထီယတိ-ပုံစံတို့၌ အနေကသရဓာတ်ဖြစ်ပါလျက် ဓာတွန်မချေရခြင်း အကြောင်း

ဖြေ။ မဟီယတိ၊ မထီယတိ-ပုံစံတို့၌ အနေကသရဓာတ်ဖြစ်သော်လည်း ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးမှ လိုက်လာသော ကွစိသဒ္ဒါက တားမြစ်ထားသောကြောင့် ဓာတွန်မချေရပါ။

❖ **ကွစီတိ ကိမတ္ထံ? မဟီယတိ၊ မထီယတိ၊ (ကစ္စည်း၊၂၅၂)**

ဓာတွန်မချေရသော အနေကသရဓာတ်များ

ယမှိ ဒါဓာမာဌာဟာပါမဟမထာဒီနမီ-သုတ်ကိုထောက်၍ မဟာဓာတ်၊ မထဓာတ်။

သမာဒီဟိ ထမာ-သုတ် ကိုထောက်၍ သမဓာတ်၊ ဒမဓာတ်။

(ကေလေ, ဂိလေ, မိလေစသော ဓာတ်တို့၏ အဆုံးသရကိုလည်း မချေရ) **(ရူ၊၂၅၈ / ၄၀၆)**

၅၂၂၊ ၄၇၆။ ဣသုယမူနမန္တော ဧန္တော ဝါ

ဣစ္ဆတိ	ဣသု	ဣစ္ဆာယံ-အလိုရှိခြင်း	အ	တိ
နိယစ္ဆတိ	နိပုဗ္ဗယမု	ဥပရမေ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်း	။	။

၅၂၃၊ ၅၂၆။ ကာရိတာနံ ဏော လောပံ

ကာရေတိ	ကရ	ကရဏေ-ပြုခြင်း	ဏေ	တိ
ကာရယတိ	။	။	ဏယ	။
ကာရာပေတိ	။	။	ဏာပေ	။
ကာရာပယတိ	။	။	ဏာပယ	။

ကာရိတ်(၂)မျိုး

ဓာတုဟိ ဏေဏယဏာပေဏာပယာ ကာရိတာနိ ဟေတွတ္ထေ-သုတ်ဖြင့် သက်သော ကာရိတ်ပစ္စည်းသည် စေခိုင်းခြင်းအနက်ကို ဟောသောကြောင့် **"မုချကာရိတ်"**မည်၏။ ပုံစံ- ကာရေတိ၊ ပြုစေ၏။

ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယော စ၊ စုရာဒိတော ဏေဏယာစသောသုတ်တို့ဖြင့် သက်သော ပစ္စည်းများသည် စေခိုင်းခြင်းအနက်ကို မဟောသောကြောင့် **"ရုဠှီကာရိတ်"**မည်၏။ ပုံစံ- စောရေတိ၊ ခိုး၏။

အာချာတ်စတုတ္ထပိုင်း ပြီး၏။

✧✧✧✧✧✧✧

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်၏ စည်းကမ်း(၁၀)ချက်

၁။ စိတ်ကောင်းရှိဖို့က - ပထမ
၂။ ဝိနည်းရှိဖို့က - ဒုတိယ
၃။ ကျန်းမာဖို့က - တတိယ
၄။ သန့်ရှင်းဖို့က - စတုတ္ထ
၅။ အဝတ်အစားတတ်ဖို့က - ပဉ္စမ
၆။ အနေအထိုင်တတ်ဖို့က - ဆဋ္ဌမ
၇။ အသွားအလာတတ်ဖို့က - သတ္တမ
၈။ အပြောအဆိုတတ်ဖို့က - အဋ္ဌမ
၉။ စည်းကမ်းရှိဖို့က - နဝမ
၁၀။ စာတတ်ဖို့က - ဒသမ။

✍ ကျက်မှတ်ရန် ဆောင်ပုဒ်များ ✍

- ❖ ကာလ ကာရက၊ ပုရိသသုံးစီ၊ ဝုစ်နှစ်လီနှင့်၊ ဝါစီ ကြိယာ၊ ယင်းခြောက်ဖြာ၊ ညီခါ အာချာတ်ပုဒ်။ (သပြေ-ဒု-၃၄၈)
- ❖ ဝတ္တမာနီ, ပဉ္စမီ၊ သတ္တီ, ပရောက္ခာ။ ဟိယျတ်, အဇ္ဇတ်၊ ဘဝိဿတ်၊ ကာလတ် ဝိရှစ်ဖြာ။ (သပြေ-ဒု-၃၅၂)
- ❖ ထိုထိုဝါကျ, တွေ့သမျှဒ္ဒ, အရတူစွာ, တစ်ခုသာ, ဟောရာမှတ်လေမင့်။
- ❖ ဟောရာ ဟောရာ, ပဌမာ, မှန်စွာ အမြဲချင့်။
- ❖ မဟောာကတ္တာ, တတိယာ, ကံမှာဒုတိနှင့်။
- ❖ မဟောာသမျှ, အဝုတ္တဒ္ဒ, သဒ္ဒသုံးသွယ်, ဝုစ်နှစ်သွယ်, လဲလှယ်သွင်း၍ဆင့်။
- ❖ ဟောာသမျှရှိ, ယောဂညှိဘို့, နာမမှိ စ, သုံးသုတ်မျှ, နှုတ်ရတတ်စေသင့်။ (အခြေပြု-၁၈၅)
- ❖ သရသက်သက် ၁၂ ထွက်၊ ဗျည်းနှင့်ရောယှက် တပိုးတတ်၊ ဗျည်းသက်သက်မှာ ဖ၀ သာ၊ သုံးဖြာဝိဘတ် ကျမ်းအာချာတ်။ (ဦးရန်ကုန်)
- ❖ သီဟဂတိ၊ ဝဝတ္ထိဟု၊ နောက်ရှိ ဝါတွက်၊ စ,တဝဂ်ကို၊ စဝဂ်ဆို၏၊ ရကိုကား ယ၊ ဝကိုဝ၊ ပြုရစဉ်တိုင်းမှတ်။ (အခြေပြု-၂၁၅)
- ❖ တဿ စဝဂ်, မဆိုမြွက်သည့်, ကဝဂ် ဋ ပ, ဝဂ်သုံးဝနှင့်, ယ လ သပါ, အက္ခရာစု, ဓာတွန်ရှု, ပြုလေပုဗ္ဗရုပ်။ (အခြေပြု-၂၁၉)
- ❖ ဘူ, ရု, ဒိ, သွာ၊ ကိ, ဂဟာ၊ တနာ, စုရ ဂိုဏ်းအဌ။
- ❖ ဆေဋ္ဌိ ဘေဋ္ဌိ, ရုပ်နေရှိမူ, ဆိဒ်ဒိအနေ, ဗိန္ဒုချေ၍, တစ်ထွေ ကွစိ, ဓာတုဝိဖြင့်, ဒိဒ္ဓ ဒရှု၊ စ် ဆပြုရန်, ကစ္စည်းဉာဏ်၊ ကြံဖန်ပြီးနိုင်သည်။ (ရှုဘာဋီ-ဒု-၃၄၄)
- ❖ သကဓာတ်၏, အသက္ခိကို, ကွစိဓာတု, က ခပြုလျက်, က-လည်းဆက်ကာ , ဒွေဘော်လာ, များစွာပြီးနိုင်သည်။ (ရှုဘာဋီ-ဒု-၃၅၃)
- ❖ ကတ္တားကံရော, အဝုတ္တော, ဘောဟော ဝါကျပုဒ်။
- ❖ ပုရိသ် ပဌမ, ကောဝုစ်မျှ, ရူပသိဒ္ဓိထုတ်။ (အခြေပြု-၂၃၀)
- ❖ ခါဒိပစ္စယ, ဓာတ်နက်ပြသဖြင့်, ပဓာနဆို, အထည်ကိုယ်မို့, ထိုထိုဝိဘတ်, ဦးစွာမှတ်, သက်အပ်ကြလေတုံ။
- ❖ ဝိကရဏအသီးသီး, ယပစ္စည်းကား, ရုပ်ပြီးစေမူ, အနေရှုလျက်, စုစုဝိဘတ်, သက်ပြီးလတ်မှ, သက်လေရ, မှတ်ကြစွဲမြဲကုန်။ (အခြေပြု-၂၃၂)
- ❖ ပုံ, သက္ကတ၊ ထိ, ဇိန၊ ဒွိက, ကစ္စည်းဆို၊ ဓာတုလိင်္ဂ၊ ယင်းသဒ္ဒါ၊ မှတ်ကြ စေခလို။ (သပြေ-ဒု-၄၄၃)
- ❖ သန္ဓိပိုင်းက, ဒွေဘာဝ, သရမပါချေ၊ အာချာတ်ပိုင်းလာ, သရပါ, မှတ်ရာအထူးပေ။
- ❖ ဉာဿဇံနာ, လိုက်သည့်ဝါဖြင့်, နာကြောင့် ဇာပြု, ဉာပြုကြောင့်ဇံ, ယနှောင်းပြန်မူ, နာပြုဟူ, မှတ်ယူ ဝဝတ္ထိ။ (အခြေပြု-၂၄၂)

- ❖ ခေတုကွစိ, သုတ်ဖြင့်ဖိ၍, ဖြူတိ အာဟ, နောက်တိ(အ)ပြု, အန္တိ (ဥ)တည်း, ခေတုဝိဒ, နှောင်းယျေမှု၊ အန္တိ ဥ်, ဝိဒူ ပြီးရသည်။ (ကစ်ဘာဋ္ဌီ-ဒု-၃၈၀)
- ❖ သပစ္စယသဒ္ဒါ, အပိုပါသဖြင့်, ဝစာ မုစ, ဘုဇ ဝိသေ, ခေတ်နောက်နေ, ပြုလေ ဿကိုခ။ ဝသ လဘ, ဆိ ဘိဒနှင့်, ရုဒ တစ်ထွေ, ခေတ်နောက်နေ, ပြုလေ ဿကိုဆ။ (အခြေပြု-၂၄၉)
- ❖ သဗ္ဗတော ဥံ, ယောဂကြုံ, ဥံကို အံသု, အာသုံပြု။ (အခြေပြု-၂၆၆)
- ❖ ဇုဟောတျာဒိ, ဘူဝါဒိဟု, ဝုဒ္ဓိမသွေ, နောက်နေ အ,သာ၊ ကျေကောင်းရာ၏၊ ပြေမှာကား, လွှန်နည်းပါးသည်, လိုက်ငြား ဝဝတ္ထိ ဝါကြောင့်တည်း။ (အခြေပြု-၂၇၀)
- ❖ တေ အာဝါယ, ဝိဘာဂဖြင့်, အ ကာရိတေ, ဈေ ဂေ အန္တ, ဧ အာယ, ပြုကြကစ္စည်းမှာ။ (သပြေ-ဒု-၅၇၀)
- ❖ ကပ်ဖွယ်သရ, မရှိကြသဖြင့်, အသဗ္ဗခေတ်, ဗျည်းစလတ်သည့်, ဝိဘတ်သွယ်သွယ်, နှောင်းရာဝယ်, မှတ်ဖွယ် ဣလာကို။ (အခြေပြု-၂၇၄)
- ❖ ခေတ်အဆုံးမှာ, အ အက္ခရာလျှင်, လာသော်နိုင်းညှိ, ကျိုးမရှိ၍, ပါဠိတော်စု, လျော်အောင်ရှုလျက်, ခေတုရှေ့မှာ, လာဖို့ရာ, မှန်စွာအမြဲသိ။ (အခြေပြု-၂၇၇)
- ❖ အနက်မစပ်, နောက်ထပ်ကပ်လျက်, ပါလတ်ထိုထို, အက္ခရာပို, ခေါ်ဆို နုဗန္ဓာ။
- ❖ သုတ်များထိုထို, စကားဆိုကို, တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း, သိမ်းလိုခြင်းကြောင့်, ထည့်သွင်းဟန်ပြု, ဗန်အနု, ကြံရှုတွေ့တိုင်းသာ။ (အခြေပြု-၂၈၁)

ဤမှတ်စုသည် ပြီးပြည့်စုံချည်း မဟုတ်ပေမယ့်
စာသင်ရှင်သာမဏေများအတွက် တစ်ဖက်တစ်လှမ်းက
အထောက်အကူဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

ပညာပါရမီဖြည့်ဆည်းသောအားဖြင့် . . .
အရှင်ဆေကိန္ဒာဘိလင်္ကာရ (ပျော်ဘွယ်)
(သာသနဓဇဓမ္မာစရိယ၊ ပရိယတ္တိသာသနဟိတကာရီဓမ္မာစရိယ၊ အဘိလင်္ကာရရဟန်းကျော်၊ မဇ္ဈိမာလင်္ကာရသာမဏေကျော်၊ ဝိနယဝိဒူ၊ ဝိနယမာမက၊ အင်္ဂုတ္တရဝိဒူ)
စုစည်းရေးသားသည်။
[28-9-2020]